

2.8° 141

Wschodzenak.

Brotyfa
ja Sserbow

na lęto

1886.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W komisiji A. Smolerja.

Wydawca Smolerj z knihowńi w macjickim domje w Budyšinje.

W tutym 1886. lécze po Khrystufu, kotrež 365 dnjow wopřichja, licži šo lět:

wot stworjenja šwěta	5835,	wot šałoženja Budyšškeho tachantstwa	666
wot wustajenia juliansteje protyhi	1931,	wot spoczatka reformazije	369
wot czerpjenja a horjestacja Khrystufoweho	1853,	wot naroda krala Alberta	58
wot spoczatka křesćijanstwa w Šerbach	866,	wot šałoženja Maczizy Šerbskeje	39

Šyrtwinšte lětne šnamjenja.

W porjedženej Šreghorjowej protyhy:	W starej juliansteje protyhy:
6 . . . škota licžba	6
19 . . . wobwod šlónza	19
14 . . . romske dańšte czřišćo	14
C . . . pišmit njedželsti	E
XXV . . . epakti	VI
25. haprleje . . . jutrownicžka	13. hapr.
28. novembra . . . 1. njedžela adventa	30. nov.

Sacznice šlónza a měšacžka.

W lécze 1886 šo šlónzo dwójzy saczmi, měšacžk pak s zyka niz; pola naš žane teju šlónczneju sacznicow widžecž njebudže. — Přenje sacznice šlónza šmeje šo 5. mērza wječor 7 hodž. 51 min. hacž do 6. mērza rano 2 hodž., druhe 29. augusta dopođnja 11 hodž. 8 min. hacž popođnju do 4 hodž. 22 min.

W lécze 1886 Merkur ž knježi.

Štolětina protyha praji, šo šu te lěta, w kotrychž Merkur knježi, bóle šuche a šymne, dylži czopke a toho dla bóle njeplóadne, dylži plóadne.

Nalěto budže pšchi šapocžatku czopke a šuche, w meji šmějemy pak wjele mróšow a mjeršnenjow.

W léczu budže wjele desčezikow, kotrež pak šuchu šemju prawje wofšewicž njemóža. Ššymn a žito šo derje domšhowatej, hdyž šo s nimaj šhwata.

Šapocžatk našymy budže pjecža desčezikožty, jeje kónž pak šuchi.

Šo rjanej našymje pšchindže pšchi šapocžatku dezembra šyma s wjele šněhom, kiž hacž do mašeho rožka ležo wostanje.

Nalětny šhw, wošebje jeczmenj, móže šo derje radžicž; tola dylži šo wščitko šabe wošycž.

Šdyž je lěto přjedy w lécze šuche a czopke byšo, dha rožka a pšchěža mašo šornow ale wjele šlómny da, je-li pak přjedawšche lěto mokre byšo, budže wjele šornow.

Špřeni a pošledni šhw budžetaj najšpšchěj.

Tu a tam budže wjele šadu; najbóle budže ranišchi a pošnožny wětr ducž, ale mašo hrimanjow šo ša zyke lěto šmeje.

Šštyri lětne czaky.

Šapocžatk nalěcža:	20. mērza dopođnja	11 hodž.
= lécža:	21. junija dopođnja	8 hodž.
= našymy:	22. šeptembra wječor	10 hodž.
= šymy:	21. dezembra popođnju	4 hodž.

Šštyri kwatembry.

W porjedženej Šreghorjowej protyhy:	W starej juliansteje protyhy:								
17. mērza	<table border="0"> <tr> <td>Reminiscere</td> <td>5. mērza</td> </tr> <tr> <td>šwj. Trojizy</td> <td>4. junija</td> </tr> <tr> <td>šchizja</td> <td>17. šeptembra</td> </tr> <tr> <td>Luzije</td> <td>17. dezembra</td> </tr> </table>	Reminiscere	5. mērza	šwj. Trojizy	4. junija	šchizja	17. šeptembra	Luzije	17. dezembra
Reminiscere		5. mērza							
šwj. Trojizy		4. junija							
šchizja		17. šeptembra							
Luzije	17. dezembra								
16. junija									
15. šeptembra									
15. dezembra									

Jutrowna tabella.

1887: 10. haprleje.	1891: 29. mērza.
1888: 1. hapr. (pšch. I.)	1892: 17. hapr. (pšch. I.)
1889: 21. haprleje.	1893: 2. haprleje.
1890: 6. haprleje.	1894: 25. mērza.

12 njebjěškich šnamjenjow.

☉ boran,	♋ law,	♁ tšělnit,
☽ byt,	♌ knježna,	♁ tošorožt,
♁ dwójnikaj,	♍ waha,	♁ wódnny muž
♁ raf,	♎ šchorpion,	♁ rybje.

Abbreviatury abo pšchikrótschenja šlowow

☉ šlónzo, ☽ měšacžk, ☺ pošny měšacžk, ☾ př šledni bértliš, ☼ mlódy měšacžk, ☾ přeni bértliš. p. ššhadjenje popođnju, šš. d. ššhadjenje dopođnja. šh. p. ššhowanje popođnju, šh. d. ššhowanje dopođnja. h. hodžina, m. minuta.

1886. Januar,

wulki rózł,

na 31 dnjom.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. December.	☉		☽	☾
	Evangelsta.	Katholsta.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.		
Text dop.: Jan. 4, 34—36; pop.: Romš. 8, 24—28.							
1 pjatk	Nowe leto	Nowe leto	20 Ignacija	8 54	3	☽	šh. d.
2 sobota	Abela	Mafarija	21 Juliany	8 54	4	☽	5 5
1. tydžen. Text dop.: Luf. 12, 16—21; pop.: Tit. 3, 4—7.							
3 njedžela	N. po n. l.	N. po n. l.	22 4. n. adv.	8 54	5	☽	6 1
4 pónđžela	Methusalema	Lita	23 10 martr.	8 44	6	☽	6 54
5 wutora	Simeona	Telesfora	24 Eugenije	8 44	7	☽	th. p.
6 frjeda	3 kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži dž.	8 34	9	☽	5 39
7 šhtwórtk	Małcharja	Luciana	26 Mać. Bož.	8 34	10	☽	6 38
8 pjatk	Bałzarja	Seberina	27 Šćěpana	8 34	11	☽	7 39
9 sobota	Kašchpra	Juliana	28 2000 mrt.	8 24	12	☽	8 41
2. tydžen. Text dop.: Mat. 3, 13—17; pop.: Gal. 3, 23—29.							
10 njedžela	1. n. po 3 fr.	1. n. po 3 fr.	29 N.p.hodž.	8 24	13	☽	9 44
11 pónđžela	Erharda	Hygina	30 Anyzije	8 14	15	☽	10 48
12 wutora	Reinholda	Artadija	31 Melanije	8 14	17	☽	11 54
13 frjeda	Hilarija	Bohuměra	1 jan. 1886	8 14	18	☽	th. d.
14 šhtwórtk	Feliga	Feliga	2 Sylvestra	8 04	20	☽	1 1
15 pjatk	Habafuka	Maura	3 Malachije	7 59	21	☽	2 10
16 sobota	Marzella	Marcella	4 70 japošt.	7 58	23	☽	3 21
3. tydžen. Text dop.: Mat. 4, 1—12; pop.: Romš. 12, 1—6.							
17 njedžela	2. n. po 3 fr.	2. n. po 3 fr.	5 N. po n. l.	7 57	24	☽	4 31
18 pónđžela	Priski	Pětr. stol.	6 3 kralow	7 56	25	☽	5 37
19 wutora	Ferdinanda	Kanuta	7 Jana krć.	7 55	27	☽	6 37
20 frjeda	Šab. Bošč. ☺	Šab. a Bošč.	8 Geo. Chos.	7 55	28	☽	šh. p.
21 šhtwórtk	Haiže	Haiže	9 Polyeukt.	7 54	30	☽	6 28
22 pjatk	Binzenza	Vincencija	10 Hrjeh. N.	7 53	32	☽	7 49
23 sobota	Emerenzije	Marije šlub.	11 Theodozij.	7 52	34	☽	9 8
4. tydžen. Text dop.: Jan. 2, 23—25; pop.: 1 Kor. 9, 24—27.							
24 njedžela	3. n. po 3 fr.	3. n. po 3 fr.	12 1.n.p.3kr.	7 51	35	☽	10 25
25 pónđžela	Pawoł. wobr.	Pawoł. wobr.	13 Hermyla	7 50	37	☽	11 37
26 wutora	Polyfarpa	Polyfarpa	14 Zacheja	7 48	39	☽	šh. d.
27 frjeda	Jana Šhr. ☺	Jana Šhryz.	15 Pawoł. Th.	7 47	41	☽	0 48
28 šhtwórtk	Korle	Korle Wulł.	16 Pětra w rj.	7 46	43	☽	1 55
29 pjatk	Samuela	Franca Gal.	17 Ant. Wlk.	7 44	44	☽	2 58
30 sobota	Abelgundy	Martiny	18 Athanazij.	7 43	46	☽	3 57
5. tydžen. Text dop.: Jan. 4, 5—15; pop.: 2 Kor. 11, 21—31.							
31 njedžela	4. n. po 3 fr.	4. n. po 3 fr.	19 2.n.p.3kr.	7 41	48	☽	4 50

Sermanki a škótne wiki.

Šnamjescho * rěša škótne wiki, šnamj. † pat herman a škótne wiki; hdžej ničjo nješteji, tam je jeno herman.

NB. Dofelž šo hermanki druždy pšchepoloža, dha šu šmyłki móžne.

2. Šipš (hacž do 15.).

8. Rólamy.*

13. Nješkwačidžo* a lane wiki.

14. Šamjenz.*

Měšackowe pšchemjenje a wjedro.

☉ Młody mėš. 5. wulł. rózka rano 8 hodž. 34 min. šymne wjedro pšchinješe.

☽ Prěni bėrtlik 13. wulł. rózka popołbnju 1 hodž. 14 m. šmeje šneš a deščez.

☺ Šolny mėš. 20. wulł. rózka dop. 8 hodž. 34 min. jažne nježo a mjerjenje pošaluje.

☾ Pošledni bėrtlik 27. wulł. rózka rano 2 hodž. 21 min. je wóžnje a pošmuriene.

Štolětna protyka.

Wulłi rózł š trajazej šmu počina; 8. šneš; 9. hacž do 15. šma; na to šma popuščeži, a šneš š deščezom hacž do kónza mėšaza pada.

Šot 2. hacž do 10. wulłeho rózka: Šiškomne pšchimotowjenje pšow. — Šot 10. hacž do 31. wulłeho rózka: Škweži dawł.

Šwedž, šo wšah maty šapity je wulłemu tež wužitny. — Šma ludži njeje, ale špowala. — Wušowz ma šžežku a ššlicžku, młody hólz nima ničjo. — Šušowana lubošč a porjedžena rjanošč, to nještje. — Młobemu dubej dhrbiš š čžošom hłowu čzeč. — O! hladaj, komu weril by, hacž tež je wěry doštojnny. — Wušž šradny, dha nješbudžesh nišdy žadny.

1886. Februar,

mały różk,
ma 28 dnjow.

Tydzień a dny.	Porzeczona protyka.		Stara julianska protyka. Januar.	☉		Miejsce inamien.	D sth. a th. h. m.
	Evangelfka.	Katholfska.		sthadz. h. m.	thom. h. m.		
1 póněžła	Brigitty	Ignacija	20 Euthymij.	7 39 4 50		5 38	
2 wutora	Mar. wucz.	Sw. Marije	21 Maksima	7 38 4 52		6 21	
3 frjeda	Wlazija	Wlazija	22 Timotheja	7 36 4 53		6 56	
4 sčtwórtk	Veroniki	Handr. Korz.	23 Klemensa	7 35 4 55		th. p.	
5 pjatk	Agathy	Agathy	24 Ksenije	7 33 4 57		6 33	
6 šobota	Dorotheje	Dorotheje	25 Hrjeh. th.	7 31 4 59		7 35	

6. tydzień. Text dop.: Jan. 4, 19—30; pop.: 1 Kor. 13.

7 njeěžła	5. n. po 3kr.	5. n. po 3kr.	26 3.n.p.3kr.	7 29 5 1		8 39
8 póněžła	Salomona	Jana z M.	27 Jana Khr.	7 28 5 3		9 43
9 wutora	Gaple	Gaple	28 Efraima	7 26 5 5		10 49
10 frjeda	Renaty	Scholastiki	29 Theofora	7 25 5 6		11 56
11 sčtwórtk	Eufrosiny	Defiderija	30 Wyšš. meš.	7 23 5 8		th. d.
12 pjatk	Severina	Eulalije	31 Cyra	7 21 5 10		1 4
13 šobota	Benigna	Benigna	1 februara	7 19 5 11		2 11

7. tydzień. Text dop.: Jan. 5, 5—18; pop.: 2 Kor. 6, 1—10.

14 njeěžła	6. n. po 3kr.	6. n. po 3kr.	2 4.n.p.3kr.	7 17 5 13		3 18
15 póněžła	Formosa	Faustina	3 Simona	7 15 5 15		4 19
16 wutora	Juliany	Juliany	4 Isidora	7 13 5 17		5 14
17 frjeda	Konstanzije	Donata	5 Agathy	7 11 5 19		6 2
18 sčtwórtk	Konfordije	Simeona	6 Bukola	7 9 5 21		sth. p.
19 pjatk	Susanny	Gabina	7 Parthenija	7 8 5 22		6 38
20 šobota	Eucherija	Eucherija	8 Theodora	7 6 5 24		7 57

8. tydzień. Text dop.: Luk. 1, 51—56; pop.: Šebr. 12, 1—6.

21 njeěžła	Septuages.	Septuages.	9 Septuag.	7 4 5 26		9 15
22 póněžła	Pětr. stol.	Pětr. stol.	10 Charalam.	7 2 5 28		10 29
23 wutora	Reinharda	Serena	11 Blasija	7 0 5 29		11 40
24 frjeda	Matija	Matija	12 Melecija	6 58 5 31		sth. d.
25 sčtwórtk	Viktorina	Walburgi	13 Martinian.	6 56 5 32		0 47
26 pjatk	Nestora	Alexandra	14 Awksenc.	6 54 5 34		1 49
27 šobota	Šektora	Leandra	15 Onesima	6 53 5 36		2 45

9. tydzień. Text dop.: Jan. 11, 1—16; pop.: 1 Pětr. 2, 24—25.

28 njeěžła	Seragesim.	Seragesim.	16 Mjasopóst	6 51 5 37		3 34
------------	-------------------	-------------------	---------------------	-----------	--	------

Hermanki a skótné wiki.

- Luban.†
- Mješwaczišto* a lane
wiki. Jarow.† Nade-
berg.*
- Mólany.*
- Kinsbórk.* Šhorjelz.†
- Šhorjelz.
- Šhorjelz horncežefse
wiki.
- Kamjeňz.*
- Gašpa.†
- Budyščin.* Miščno.*

Měšaczkowe psche- mėnjenje a wjedro.

☉ Młody meš. 4. maleho
różka rano 4 hodž. 5 min.
rjaue wjedro pschinješe.

☾ Prěni bėrtlik 11. ma.
różka rano 3 hodž. 36 min.
mjerinje.

☼ Polny meš. 18. ma.
różka wječor 7 hodž. 5 min.
šymu njepusčeži.

☽ Pošl. bėrtlik 25. ma.
różka wječor 6 hodž. 5 min.
šyma popuščeži a mšotolje
a wložne wjedro jastupi.

Stolětna protyka.

Mały różk i pošmurje-
nym nješjom jastupi; 5.
rienje; potom hrojnje; 9.
jara šyma; wot 10. hač
do 12. hiščeže bóle šyma;
14. czopły deščez, kotryž
wulku wodu pschinješe;
deščez hač do 17.; potom
hač do kónca šurowe
wjedro, wětry a hneš.

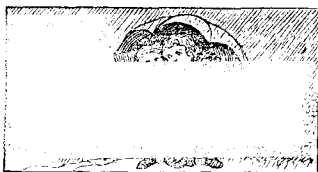
1. ma. różka: 1. termija gruntiteho dawta.

Ščto mi pomha wulki
hrób, hđhž je nutka luty
hlób. — Šralische žito,
lőžo šo roni. — Wady roš-
nješu šo rady. — Žiwjenje
je krotke a jeho pučž i wab-
czejnočezemi a šadžewtami
pošhyt. Wužij wicž je ho
wotomifnjenja, dőhž ho
trjebacz hodža; pschindže
nőž, hđhž ničto škut-
wacz njemőže. — Našče
žiwjenje je kaž hermanč;
je-li wicžny džen ho minyl,
njeje i šupowanju žadny
cjaš wjažy.

1886. Měrc,

naletník,

ma 31 dnjom.

Tydzenje a dny.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. Februar.	☉		Měste namjen.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.		šhdž. h. m.	thom. h. m.		šh. a h.	h. m.
1 póněžela	Albina	Albina	17 Theod. T.	6 48 5	39		4 18	
2 wutora	Luišy	Simplicija	18 Leona P.	6 46 5	41		4 56	
3 řrjeda	Runigundy	Runigundy	19 Archippa	6 43 5	43		5 30	
4 šchtwórtk	Adriana	Kazimira	20 Leona K.	6 41 5	44		5 59	
5 pjatk	Bjedriča ☉	Bjedriča	21 Timotheja	6 38 5	46		šh. p.	
6 řobota	Eberhardiny	Fridolina	22 Martr. w E.	6 36 5	48		6 31	

10. tydžen. Text dop.: Jan. 11, 34—46; pop.: Romš. 5, 1—6.

7 njeěžela	Estomihi	Quinquag.	23 Syropóst	6 34 5	50		7 36
8 póněžela	Jilemona	Jana z Boha	24 Jana hl. n.	6 32 5	52		8 42
9 wutora	Póstnizy	Póstnich	25 Póstnicy	6 30 5	53		9 47
0 řrjeda	Popj. řrjeda	Popj. řrjeda	26 Popj. srj.	6 28 5	55		10 54
1 šchtwórtk	Kosiny	Eulogija	27 Prokopa	6 26 5	57		šh. d.
2 pjatk	Řrjehorja	Řrjeh. Wulf.	28 Wasilija	6 24 5	59		0 2
3 řobota	Ernsta ☾	Nikefora	1 měrc	6 21 6	0		1 7

11. tydžen. Text dop.: Jan. 11, 47—57; pop.: Romš. 8, 31—39.

4 njeěžela	Invokavit	1. n. posta	2 1. n. posta	6 19 6	1		2 8
15 póněžela	Šfabelle	Longina	3 Eutropija	6 17 6	2		3 5
16 wutora	Henrietty	Heriberta	4 Gerasima	6 15 6	4		3 53
17 řrjeda	Kwatember	Suche dny	5 Kwatbr.	6 13 6	6		4 35
18 šchtwórtk	Alexandra	Cyrilla	6 42 martr.	6 10 6	8		5 12
19 pjatk	Josefa	Josefa	7 Tarazija	6 8 6	9		5 45
20 řobota	Šuberta ☺	Joachima	8 Theofila	6 5 6	11		šh. p.

12. tydžen. Text dop.: Jan. 12, 1—13; pop.: Šilip. 2, 5—11.

21 njeěžela	Reminišc.	2. n. posta	9 2. n. posta	6 3 6	13		8 3
22 póněžela	Kazimira	Oktaviana	10 Kwadrata	6 1 6	15		9 18
23 wutora	Eberharda	Oty	11 Sofronija	5 59 6	17		10 29
24 řrjeda	Gabriela	Gabriela	12 Theofana	5 56 6	18		11 35
25 šchtwórtk	Mar. pšhip.	Mar. pšh.	13 Amata	5 54 6	20		šh. d.
26 pjatk	Pop. pjatk	Ludgera	14 Benedikta	5 52 6	22		0 35
27 řobota	Kuperta ☾	Kuperta	15 Agapija	5 50 6	24		1 28

13. tydžen. Text dop.: Mat. 28, 1—10; pop.: 1 Šětr. 1, 3—8.

28 njeěžela	Štuli	3. n. posta	16 3. n. posta	5 47 6	25		2 16
29 póněžela	Eustafija	Eustazija	17 Aleks. M.	5 45 6	27		2 56
30 wutora	Guida	Kwirina	18 Cyrilla	5 43 6	29		3 31
31 řrjeda	Filipiny	Balbinj	19 Chrysan.	5 41 6	31		4 0

Hermanki a škótné wiki.

1. Kulow.* Žahaň.†
2. Kinsbórk.*
3. Něštwacžibto* a lane wiki. Luban.*
6. Kalawa.*
8. Wožerezy.† Kalawa. Damna.* Kamijow.†
9. Las.†
10. Barzow.* Wulki Šajan* a deřt. wiki.
11. Kamjeriz.* Žarow.*
13. Trěbule hermant a lane wiki.
15. Biskopizy.* Šródk.† Gubin.* Pšhibus.†
16. Baržycz.† Grožiščezjo.*
20. Ortrand.* Wětořchow.*
22. Kóšbórk.† Nowořalž. Štořnjo.† Dobrořlug.* Wětořchow.
23. Dobrořlug.
26. Čerwjena Woda.
27. Žitawa. Kulow.* Lubin.*
29. Galschtrom.† Žitawa.* Rychwald.† Kulow. Gubin. Štlanow.†
30. Kólanj.*
31. Wóřport.* Drazžbany (R. m.)* Kólanj. Žem.†

Měřacžkowe pšhe-měnje a wjedro.

☉ Młody měř. 5. měřza w nožy 10 hodž. 54 min. šymu měřčezji.

☾ Brěni bėřt. 13. měřza pop. 2 hodž. 7 min. řurowe a wětrojte.

☺ Pořny měř. 20. měřza rano 5 hodž. 26 min. šmeje rjane naletnje wjedro.

☾ Pořledni bėřt. 27. měřza dop. 11 hodž. 34 min. řučja šyma.

Štoletna protyka.

Wot 1. hačž do 22. ř wjeřčja šyma; potom řo po řrótkim deřčezju wu-jařni a řezopli; 31. řařo řřřódno.

31. měřza: 1. termija trajneje renty.

1886. Haprleja,

jutrownit,
ma 30 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedzena protyka.		Stara julianska protyka. Mère.	☉		Njebješte inamjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholska.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šh. a šh. h. m.	
1 šchtwórtk	Theodory	Guga	20 martr. ze S.	5 39 6 31	☉	4 28		
2 pjatt	Theodosije	Franc. z P.	21 Maksima	5 36 6 33	☉	4 53		
3 šobota	Kšheščizjana	Richarda	22 Timotheja	5 34 6 34	☉	5 17		

14. tydžen. Text dop.: Jan. 20, 19—22; pop.: 1 Kor. 15, 50—57.

4 njedžela	Lätare ☉	4. n. posta	23 4. n. posta	5 31 6 35	☉	šh. p.
5 pónđžela	Marima	Vinc. Ferr.	24 Zacharije	5 29 6 37	☉	7 38
6 wutora	Sirta	Sirta	25 Mar. př.	5 27 6 39	☉	8 47
7 šrijeda	Zölestina	Germana	26 Gabriela	5 25 6 41	☉	9 55
8 šchtwórtk	Heilmanna	Alberta	27 Matrony	5 23 6 42	☉	11 1
9 pjatt	Bohušlawta	Marje Kl.	28 Hilariona	5 20 6 44	☉	šh. d.
10 šobota	Daniela	Czechiela	29 Mar. Ar.	5 18 6 46	☉	0 3

15. tydžen. Text dop.: Mat. 18, 1—7; pop.: Romš. 10, 8—14.

11 njedžela	Judita ☾	5. n. posta	30 5. n. posta	5 16 6 48	☉	1 0
12 pónđžela	Zulija	Zulija	31 Hypacija	5 14 6 49	☉	1 50
13 wutora	Justina	Hermenegildy	1 haprleje	5 11 6 50	☉	2 34
14 šrijeda	Tiburzija	Tiburcija	2 Tita	5 9 6 52	☉	3 11
15 šchtwórtk	Obadiaša	Anastazije	3 Nikety	5 8 6 54	☉	3 44
16 pjatt	Marona	Bol. macž.	4 Jozefa	5 6 6 56	☉	4 14
17 šobota	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodola	5 4 6 57	☉	4 42

16. tydžen. Text dop.: Jan. 21, 20—22; pop.: 1 Pětr. 2, 11—17.

18 njedžela	Palmar. ☺	Bowonežla	6 6. n. posta	5 16 6 59	☉	šh. p.
19 pónđžela	Wernera	Wernera	7 Jurja M.	4 59 7 0	☉	8 7
20 wutora	Sulpizija	Sulpicija	8 Herodiona	4 57 7 2	☉	9 17
21 šrijeda	Abolara	Anselma	9 Eupсихij.	4 55 7 4	☉	10 21
22 šchtwórtk	Seleny šcht.	Zeleny šcht.	10 Terencija	4 53 7 6	☉	11 18
23 pjatt	Czihi pjatt	Bulki pjatt	11 Antipy	4 50 7 7	☉	šh. d.
24 šobota	Jurja	Jurja	12 Wasilaz P.	4 48 7 9	☉	0 9

17. tydžen. Text dop.: Mat. 28, 18—20; pop.: Jaf. 4, 13—18.

25 njedžela	1. š. jutrow	1. š. dž. jutr.	13 1. s. jutr.	4 47 7 10	☉	0 53
26 pónđžela	2. š. jutr. ☾	2. š. dž. jutr.	14 2. s. jutr.	4 45 7 12	☉	1 30
27 wutora	Anastazija	Anastazija	15 Aristarch.	4 43 7 14	☉	2 3
28 šrijeda	Theresy	Witala	16 Simeona	4 41 7 15	☉	2 31
29 šchtwórtk	Sibylle	Pětra Pr.	17 Agapije	4 39 7 17	☉	2 56
30 pjatt	Eutrofija	Khaty S.	18 Jana Dec.	4 37 7 19	☉	3 20

Sermanski a škótne wiki.

1. Wikow.*
2. Wikow. Rólany.*
3. Šty Komorow.*
5. Biskopizy.* Draž-
džany. Ryšbach.†
Dubž.† Grabin.* Šty
Komorow.
6. Bjarnacizy.* Grabin.
7. Njehwacžidlo.*
8. Kamjež.*
9. Lubujow šwinj. wiki.
10. Lubnjow.*
12. Lubij.* Polczniza.*
Bjarnacizy. Wlišno.
Wužatow.† Róškow.*
Lubnjow. Bizn.†
13. Šašyn.† Róškow.
14. Górow.† a plat. wiki.
Rumbow.
15. Šhorjež.* Bešow.†
16. Kalawa šwinj. wiki.
17. Budyšin.† Dtrand.*
Trébulej a lane wiki.
Kalawa.*
19. Kulow.† Luboras.
Dtrand.
20. Baričež.†
27. Šchrahow.†
28. Radeburg.* Džeže.*
Barow.* Parzow.*
29. Radeburg.

Wěšacžkowe psche- mjenjenje a wjedro.

☉ Mlody měš. 4. hapr.
pop. 3 hodž. 20 min. rjane
natěnje wjedro lubi.

☾ Přeni běrtlik 11. hapr.
wjeczor 9 hodž. 35 min.
wobštajnje rjenje.

☺ Šolny měš. 18. hapr.
pop. 3 hodž. 49 min. deščž.

☾ Wopšledni běrtlik 26.
hapr. rano 6 hodž. 5 min.
šmeje plózne rjane wjedro.

Stolětna protyka.

Přenja položja haprleje
je šucha a šymna; 16. a
17. je tajta šyma, so rós-
marja a naliki w šahrodach
šmjeršnu; 23. šo po nje-
wjedrje ščopiti a hacž do
šónza měšaza čzople wo-
štanje.

1. haprleje: 1. termija
wopalenšće šašh. —
30. haprleje: 1. termija
dothodneho dawka

1886. Meja,

róžownik,

ma 31 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyfa.		Stara juliansta protyfa. Haprieja.	☉		☾	☽
	Evangelsta.	Katholska.		šhadž. h. m.	řhom. h. m.		
1 řobota	Walpory	Wil. a řak.	19 Jana w pr.	4 35	7 21	☽	3 44
18. tydžen. Text dop.: Łut. 11, 1—14; pop.: 2 Řor. 9, 8—11.							
2 njeđžela	Quasimod.	1. n. p. jutr.	20 Quasim.	4 33	7 22	☽	4 9
3 pónđžela	Řschiza nam.	Řschiza nam.	21 Januarija	4 31	7 24	☽	4 35
4 wutora	Floriana ☉	Moniki	22 Theodora	4 29	7 26	☽	řh. p.
5 řrjeda	Gottharda	Řija V.	23 Jurja	4 28	7 27	☽	8 51
6 řhtwórtř	Dietricha	Jana jap. a řež.	24 Sabby	4 26	7 29	☽	9 56
7 pjatř	Bohuměra	Stanisława	25 Marka	4 24	7 30	☽	10 56
8 řobota	Stanisława	Mich. zjewj.	26 Wasilija	4 22	7 31	☽	11 50
19. tydžen. Text dop.: řap. řt. 1, 15—26; pop.: Ęph. 2, 4—7.							
9 njeđžela	Mis. Dom.	2. n. p. jutr.	27 Mis. Dom.	4 20	7 32	☽	řh. d.
10 pónđžela	Gordiana	Antonija	28 Jas. a Sos.	4 19	7 34	☽	0 35
11 wutora	Adolfa ☽	Mamerta	29 9 martr.	4 17	7 36	☽	1 13
12 řrjeda	Řankraza	Řankraza	30 Jakuba	4 16	7 37	☽	1 46
13 řhtwórtř	Řervaza	Řervaca	1 meje	4 15	7 39	☽	2 17
14 pjatř	Řřchěřčizjana	Řaja	2 Athanasij.	4 14	7 40	☽	2 45
15 řobota	Řofije	Řofije	3 Tim. a M.	4 12	7 41	☽	3 12
20. tydžen. Text dop.: řap. řt. 2, 1—13; pop.: Ęph. 1, 9—14.							
16 njeđžela	Jubilate	3. n. p. jutr.	4 Jubilate	4 11	7 43	☽	3 40
17 pónđžela	Řobřta	Ubalda	5 Ireňy	4 9	7 44	☽	4 11
18 wutora	Řiborija ☺	Řenancija	6 Hioba	4 8	7 46	☽	řh. p.
19 řrjeda	Řwa	Řoleřtina	7 Wody sw.	4 7	7 47	☽	9 7
20 řhtwórtř	Řranziřki	Řbernardina	8 Jana ře.	4 5	7 49	☽	10 1
21 pjatř	Řrudenta	Řonřtantina	9 Jezaije	4 4	7 50	☽	10 48
22 řobota	Řeny	Řulije	10 řymana j.	4 2	7 52	☽	11 29
21. tydžen. Text dop.: řap. řt. 2, 38—39; pop.: Řomřt. 11, 33—36.							
23 njeđžela	Řantate	4. n. p. jutr.	11 Řantate	4 1	7 53	☽	řh. d.
24 pónđžela	Ęřřhery	Řohanny	12 Ępifanija	4 0	7 54	☽	0 4
25 wutora	Řurbana	Řurbana	13 Ęlycerije	3 59	7 55	☽	1 34
26 řrjeda	Ředy ☾	Řilipa Řer.	14 Izidora	3 58	7 56	☽	1 0
27 řhtwórtř	Řuziana	Řana Ř.	15 Pařhomija	3 57	7 57	☽	1 25
28 pjatř	Řylema	Řermana	16 Theodora	3 56	7 59	☽	1 48
29 řobota	Řagimiliana	Řagima	17 Ęndronik.	3 55	8 0	☽	2 11
22. tydžen. Text dop.: řap. řt. 2, 42—47; pop.: 1 řana 4, 16—21.							
30 njeđžela	Řogate	5. n. p. jutr.	18 Řogate	3 54	8 1	☽	2 35
31 pónđžela	Řungele	1. proštn. džen	19 Pařicija	3 53	8 2	☽	3 4

Řermanki a řkótne wiki.

1. Řart. ř Lubin.*
3. Řóřport.* Řóřkowny. Řiusbóřt.* Řhocže- bus. ř Ępřř (ħačž do 29. meje).
5. Ęřěřwacžidło.* Ęade- berg.*
6. Ęadeberg.
10. řahaň.* Ęroby. ř
11. Ęamna.* Ęrafom. ř
12. Ęiřenberg p. Ęoriz- burga. ř
13. Ęhocžebus wóřt. wiki.
15. Ęětořřhom.* Ęřy Řo- morow.*
17. Ęakeřy. Ęulow.* Ęřy Řomorow. Ęětořřhom.
18. řarow wołni. wiki.
20. Ęobroług.*
21. Ęźerwiena Woda.
22. Ęudysřin.*
24. Ęiřkopizy. Ęojerezy. ř Luboras. Ęadměřizy. ř
25. Řólany.*
26. Řolcžnizja.* Řowe Ęěřto p. Ętołpřja. Řólany. řem. ř
27. Ęěřkow. ř
28. Řalawa řwinj. wiki.
29. Ęojerezy wołni. wiki. Řalawa.*
31. Řamienj. ř Lubij. ř Ęubin. ř Řalawa.

Řěřħačžkowe pšče- mēnjenje a wjedro.

- ☺ Ęłodny měř. 4. meje rano 4 Ęodž. 32 min. ř wětroř a deřčezom Ęrořy.
- ☾ Ęřěni řěřřit 11. meje rano 3 Ęodž. 10 min. řjane Ęřople wjedro ľubi.
- ☉ Ęotny měř. 18. meje rano 2 Ęodž. 37 min. řri- manja ř deřčezom.
- ☾ Ęořředni řěřřit 26. meje w noży 12 Ęodž. 26 m. řjane Ęřople wjedro řařtupi.

Řtołětna protyfa.

Řjane wjedro Ęačž do 6.; 7. wětrořte; 8. Ęačž do 18. jara Ęřople a na poladř řuřota; 25. Ęřople deřčez a pšłone wjedro Ęačž do řonja.

19. meje: w Řruřřej řopotny džen.

1886. Junij,

šmajnik,
ma 30 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara juliansta protyka. Meja.	šhadž.		šh. a šh. m.	Niješte namien.	šh. a šh. h. m.
	Evangelška.	Katholška.		h.	m.			
1 wutora	Mifodema	Jubencija	20 Thaleläa	3	528	4		3 36
2 šrijeda	Markward. ☉	Grasma	21 Konstant.	3	518	5		šh. p.
3 šchtwórtk	Bože štpicje	Bože štpicje	22 Bože stp.	3	508	6		8 47
4 pjatf	Karpasija	Kwirina	23 Michała S.	3	508	6		9 45
5 šobota	Bonifaza	Bonifaca	24 Kassiana	3	508	7		10 35

23. tydžen. Text dop.: Zap. št. 3, 1—10; pop.: Zaf. 1, 21—25.

6 njedžela	Exaudi	6. n. p. jutř.	25 Exaudi	3	508	8		11 17
7 pónđžela	Lutrezije	Roberta	26 Karpa	3	498	9		11 52
8 wutora	Medarda	Medarda	27 Therapon.	3	498	10		šh. d.
9 šrijeda	Barnima ☾	Feliciana	28 Nikomeda	3	488	10		0 22
10 šchtwórtk	Onufrija	Marhaty	29 Theodozij.	3	488	11		0 50
11 pjatf	Barnabafa	Barnabafa	30 Izaaka	3	478	12		1 18
12 šobota	Bafilideža	Jana z F.	31 Hernasa	3	478	13		1 45

24. tydžen. Text dop.: Zap. št. 4, 8—21; pop.: 1 Tim. 6, 6—10.

13 njedžela	1. š. šwjatf.	1. š. šwjatf.	1 junija	3	468	14		2 13
14 pónđžela	2. š. šwjatf.	2. š. šwjatf.	2 2. swjatk.	3	468	14		2 45
15 wutora	Modesta	Wita	3 Lucilliana	3	468	14		3 21
16 šrijeda	Kwatbr. ☺	Suche dnj	4 Kwatbr.	3	468	15		šh. p.
17 šchtwórtk	Woltmara	Wdolfa	5 Dorotheja	3	468	15		8 44
18 pjatf	Pauliny	Marf. a Marc.	6 Bessarion.	3	468	16		9 28
19 šobota	Gerv. a Prot.	Gerv. a Prot.	7 Theodota	3	468	16		10 4

25. tydžen. Text dop.: Zap. št. 5, 16—21; pop.: 2 Kor. 4, 13—18.

20 njedžela	Šš. trojizy	1. n. p. swj.	8 Wš. Swj.	3	468	16		10 36
21 pónđžela	Jakobiny	Wloizija	9 Cyrill. z A.	3	468	17		11 5
22 wutora	Wchazija	Paulina	10 Timotheja	3	468	17		11 29
23 šrijeda	Bafilija	Edeltrudj	11 Bartromja	3	468	17		11 51
24 šchtwórtk	Jan. fšh. ☾	Bož. czjela	12 Onufrija	3	478	17		šh. d.
25 pjatf	Eulogija	Prospera	13 Acyliny	3	478	17		0 15
26 šobota	Jeremiaša	Jana a Paw.	14 Elizy Pr.	3	488	17		0 38

26. tydžen. Text dop.: Zap. št. 5, 34—42; pop.: 1 Pětr. 3, 8—15.

27 njedžela	1. n. p. š. tr.	2. n. p. swj.	15 2. n. p. swj.	3	488	17		1 4
28 pónđžela	Jofuy	Leona II.	16 Tichona	3	498	17		1 33
29 wutora	Pětra Paw.	Pětr. Paw.	17 Manuela	3	498	17		2 7
30 šrijeda	Paw. wop.	Paw. wop.	18 Leontija	3	498	17		2 48

Sermanki a škótné wiki.

2. Nješwacžidlo.* Šórow.* Rułow.*
4. Pšhibus.† Rólanj.* Groziščejo. Rułow.*
5. Witow.* Trěbule.* Lubin.*
7. Wóšport.* Bistopizy.* Kinsbórt.* Šródt.† Rychwałd.† Šhoczebus wotmjane wiki. Šafyn.† Witow. Lubin. Štantkow.†
8. Kinsbórt. Barchčj.†
9. Radeburg.* Šródt wotmj. wiki. Lubin wotmj. wiki.
10. Kamjeiz.*
15. Rułow.† Wotbra-mež.† Damna.* Šy-bald.†
16. Radeberg.* Damna.
21. Čuczina.† Šalschtrow.* Miščno. Wuzafow.† Šrabín.* Šubin.* Róšfow.* Pizn.†
23. Šrabín wotmj. wiki.
24. Wjelcczin.† Wulfi Šajn* a def. wiki. Šhoczebus.* Brody.†
26. Lubnjow.*
28. Draždžann. Šhorjelz.† Róšbórt.† Luboras.
29. Wart.* Jarow.†

Wěšacžkowe psche- mėnjenje a wjedro.

☉ Młody měš. 2. junija pop. 2 hodž. 45 min. deščęzjte wjedro lubi.

☽ Přeni bėrtlik 9. jun. dop. 8 hodž. 16 min. šmeje jašne wjedro i czoplotu.

☺ Połny měš. 16. jun. pop. 2 hodž. 28 min. deščęz a njewjedra.

☾ Pošl. bėrtlik 24. jun. pop. 5 hodžin 25 min. tužnota.

Štolėtna protyka.

Wot špocžatka rjenje 9. a 10. deščęz; na k raišče mlyň hačž do 13. hačž do 23. deščęzjte a potom rjenje hačž do kónca

27. junija: 7 hranžow
— 30. junija: 2. termije trajneje renty.

1886. Julij,

praznik,
ma 31 dnjow.

Tydzjenje a dny.	Porjedsjena protyfa.		Stara julianska protyfa. Junij.	☉		Njebieffe i namjet.	☾
	Evangeljska.	Katholjska.		fhadz. h. m.	fhov. h. m.		
1 shtwórtk	Marona	Theobalda	19 Judy jap.	3 50	8 16	☀	fh. p.
2 pjatt	Mar. domp.	Mar. domp.	20 Methodija	3 51	8 16	☀	8 27
3 šobota	Kornelija	Eulogija	21 Juliana	3 52	8 15	☀	9 13

27. tydzien. Text dop.: Zap. št. 6, 1-7; pop.: Romf. 6, 3-6.

4 njedzela	2. n. p. š. tr.	3. n. p. šwj.	22 3.n.p.swj.	3 53	8 15	☀	9 53
5 póndzela	Anselma	Domicija	23 Agrippin.	3 53	8 15	☀	10 26
6 wutora	Jesajaša	Goara	24 Jana nar.	3 54	8 14	☀	10 56
7 šrijeda	Demetrija	Wilibalda	25 Febronije	3 55	8 14	☀	11 23
8 shtwórtk	Kiliana	Kiliana	26 Dav. Thes.	3 56	8 13	☀	fh. d.
9 pjatt	Zyrilla	Cyrilla	27 Samsona	3 57	8 12	☀	0 19
10 šobota	7 bratrow	Felicity	28 Cyr. a Jan.	3 57	8 12	☀	0 49

28. tydzien. Text dop.: Zap. št. 6, 8-15 a 7, 55-59; pop.: 1 Petr. 1, 5-7.

11 njedzela	3. n. p. š. tr.	4. n. p. šwj.	29 4.n.p.swj.	3 58	8 11	☀	1 22
12 póndzela	Heinricha	Jana Gualb.	30 12 japošt.	3 59	8 10	☀	2 0
13 wutora	Margarety	Marhaty	1 julija	4 0	8 9	☀	2 44
14 šrijeda	Bonaventury	Bonaventury	2 Suk. Mar.	4 2	8 8	☀	3 33
15 shtwórtk	Zap. džel.	Zap. džel.	3 Hiacintha	4 3	8 7	☀	4 27
16 pjatt	Waktarja	Mar. z Karm.	4 Handrija	4 4	8 6	☀	fh. p.
17 šobota	Alexija	Alexija	5 Athanazij.	4 5	8 5	☀	8 38

29. tydzien. Text dop.: Zap. št. 8, 14-25; pop.: Romf. 8, 12-15.

18 njedzela	4. n. p. š. tr.	5. n. p. šwj.	6 5.n.p.swj.	4 6	8 4	☀	9 8
19 póndzela	Rufina	Vincenca z P.	7 Domaša	4 8	8 3	☀	9 38
20 wutora	Eliaša	Maršče	8 Hioba	4 9	8 2	☀	9 57
21 šrijeda	Daniela	Bragedy	9 Pankraca	4 10	8 0	☀	10 19
22 shtwórtk	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 12	7 59	☀	10 43
23 pjatt	Apollinara	Liborija	11 Eufemije	4 13	7 57	☀	11 7
24 šobota	Khrystiny	Khrystiny	12 Prokla	4 15	7 56	☀	11 33

30. tydzien. Text dop.: Zap. št. 8, 26-30; pop.: 1 Kor. 10, 12-13.

25 njedzela	5. n. p. š. tr.	6. n. p. šwj.	13 6.n.p.swj.	4 16	7 55	☀	fh. d.
26 póndzela	Gany	Gany	14 Akwily	4 17	7 54	☀	0 4
27 wutora	Bertholba	Pantaleona	15 Ceryka	4 18	7 53	☀	0 41
28 šrijeda	Innozenza	Innocenca	16 Athenoga	4 20	7 51	☀	1 25
29 shtwórtk	Beatrizy	Marthy	17 Mariny	4 22	7 50	☀	2 20
30 pjatt	Ruthy	Abdona	18 Julitty	4 23	7 49	☀	3 24
31 šobota	Trafibula	Ignaca z L.	19 Makriny	4 24	7 47	☀	fh. p.

Sermanki a škótné wiki.

1. Khoczebus.* Stry Komorow.* Detrand.*
2. Sušta. Šhorjeł horuczeršte wiki. Dubz.† Rólanu.* Ditrand. Stry Komorow. Kalawa šwinj. wiki.
3. Kalawa.* Lubin.*
5. Džęze.† Trébule.† Gruzijščęzo.* Kalawa. Luban.†
6. Gruzijščęzo.
7. Kješwacziabdo.*
8. Khoczebus.*
10. Kufow.*
12. Biskopizy.* Mjchbach.† Gašyn.* Kufow.
13. Barščęz.†
17. Lubin.*
19. Lubij.* Polcziņa.*
20. Polcziņa.
21. Rabeburg.*
24. Krafow.*
26. Wóšport.* Nowy Gersdorf. Pšibuz.*
27. Barow.*
29. Kamjeiz.*

Měšaczkowe pschemjenje a wjedro.

- ☀ Młody měš. 1. julija w nozý 10 hodž. 56 min. pšódmu čęoplotu wěšęzi.
- ☾ Přeni bértlik 8. jul. pop. 2 hodž. 8 min. budže pschemjenjate wjedro.
- ☺ Polny měš. 16. jul. rano 3 hodž. 58 min. pžšmurjene a deščęzoite.
- ☾ Pošledni bértlik 24. jul. dop. 8 hodž. 11 min. stajnje rjenje.
- ☀ Młody měš. 31. jul. rano 6 hodž. 15 min. žnjam hoji.

Stolětna protyfa.

Přenje dny wulka horzota; wot 5. hač do 21. deščęz; potom rjenje a čęoplo hač do kónza.

23. julija: Spoczatt hšęęiž dnjow.

1. augusta: 2. termija gruntšeho dawta. — 23. augusta: Kónz pšęęiž dnjow.

1886. August,

żnięż,

ma 31 dnjow.

Sermanki a skótné wiki.

2. Kulow † Damna.*
3. Eisenberg. †
4. Kiechwacziłdo.* Górow † a plat. wiki.
5. Khoczebus.* Wifow.*
6. Stj Komorow ħwini. wiki.
7. Budyschin. † Stj Komorow.*
9. Kinsbört.* Gubin.*
10. Bart.*
11. Zem' tonj. wiki.
12. Kamjenz.*
14. Lubin.*
16. Pokcziuz.* Chorjełz. † Grabin.* Żaban. † Dobrotug.* Estankow. †
17. Łaz. † Grabin. Dobrotug.*
18. Nadeberg.*
19. Bešow. †
20. Czełwjená Woda. Wětoichow ħwini. wiki.
21. Rólanj.* Wětoichow.*
22. Kumbork.
23. Rólanj. Wětoichow. Gakyn. †
24. Galschtrom. † ħróbl. †
27. Lubnjow ħwini. wiki. Trébule.*
28. Barščez.* Drtrand.* Lubnjow.*
30. Wóšporf. † Mišchno. Luban. † Drtrand. Brody. † Lubnjow.

Měšaczkowe pschemjenje a wjedro.

☾ Prěni bértlik 6. aug. wječor 9 hodž. 56 min. nje-wjedro po horzocze pschije.

☾ Połny mėš. 14. aug. wječor 7 hodž. 15 min. ħmurne a deščezojte.

☾ Pošledni bértlik 22. aug. wječor 8 hodž. 31 m. i pschemjenjatym wjedrom.

☾ Młody mėš. 29. aug. pop. 1 hodž. 44 min. jasne njebo ludi.

Stołětná protyka.

W spoczatku aug. wulk horzota; 5. ħo počniz deščezowacz a ħo deščeziz dze ħacz do 19.; 20. rjenje na to njemobštajne ħacz do fónža.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara juliansta protyka. Julij.	☉		Miešette ħamjen.	☾	
	Evangelsta.	Katholsta.		ħhadž. h. m.	ħow. h. m.		ħh. a ħh. h. m.	h. m.
31. tydžen. Text dop.: Zap. št. 9, 1—8; pop.: Romšt. 2, 1—11.								
1 njeđžela	6. n. p. ħ. tr.	7. n. p. swj.	20 7.n.p.swj.	4 25	7 45	☾	8 24	
2 pónđžela	Gustava	Porciunkuly	21 Symana	4 26	7 43	☾	8 56	
3 wutora	Augusta	Schczep. nam.	22 Mar. Madl.	4 28	7 41	☾	9 26	
4 ħrjeda	Justina	Dominika	23 Trofima	4 30	7 40	☾	9 54	
5 ŧhtwórťť	Oswalda	Marj. sn.	24 Khrystiny	4 31	7 39	☾	10 22	
6 pjatť	Pscheťr. K. ☽	Khr. pscheťr.	25 Hany	4 33	7 37	☾	10 52	
7 ħobota	Katuscha	Kajetana	26 Hermolaa	4 35	7 35	☾	11 25	
32. tydžen. Text dop.: Zap. št. 9, 19—28; pop.: Romšt. 1, 16—20.								
8 njeđžela	7. n. p. ħ. tr.	8. n. p. swj.	27 8.n.p.swj.	4 36	7 33	☾	ħh. d.	
9 pónđžela	Erifa	Romana	28 Prochora	4 37	7 32	☾	0 2	
10 wutora	Lawrjenza	Lawrjenca	29 Kallinika	4 39	7 30	☾	0 44	
11 ħrjeda	Hermana	Susany	30 Sily	4 41	7 28	☾	1 31	
12 ŧhtwórťť	Klary	Klary	31 Eudokima	4 43	7 26	☾	2 23	
13 pjatť	Murory	Hippolita	1 augusta	4 45	7 24	☾	3 19	
14 ħobota	Eusebija ☺	Norberta	2 Swj. križa	4 46	7 22	☾	ħh. p.	
33. tydžen. Text dop.: Zap. št. 10, 20—35; pop.: 1 Kor. 4, 1—5.								
15 njeđžela	8. n. p. ħ. tr.	9. n. p. swj.	3 9.n.p.swj.	4 47	7 20	☾	7 37	
16 pónđžela	Maaka	Koča	4 7 jap. w E.	4 49	7 18	☾	8 2	
17 wutora	Liberata	Liberata	5 Eusignija	4 50	7 16	☾	8 25	
18 ħrjeda	Augustiny	Heleny	6 Khr. přek.	4 52	7 14	☾	8 48	
19 ŧhtwórťť	Sebalda	Sebalda	7 Domecija	4 53	7 12	☾	9 11	
20 pjatť	Bernharda	Bernarda	8 Emiliana	4 54	7 11	☾	9 36	
21 ħobota	Anastafija	Cyriaki	9 Matija	4 56	7 9	☾	10 4	
34. tydžen. Text dop.: Zap. št. 12, 1—11; pop.: Romšt. 7, 18—25.								
22 njeđžela	9. p. ħ. tr. ☾	10. n. p. swj.	10 10. p. swj.	4 58	7 7	☾	10 37	
23 pónđžela	Zachauža	Filip. Benit.	11 Eupla	5 0	7 4	☾	11 17	
24 wutora	Bartromja	Bartromja	12 Fotija	5 2	7 2	☾	ħh. d.	
25 ħrjeda	Ludwika	Ludwika	13 Maksima	5 3	7 0	☾	0 6	
26 ŧhtwórťť	Zefyrina	Samuela.	14 Michi	5 4	6 58	☾	1 3	
27 pjatť	Gebharda	Cásarija	15 Mar. k.n.st.	5 6	6 56	☾	2 10	
28 ħobota	Pelagija	Ĥawšchtyna	16 Khr. wob.	5 8	6 54	☾	3 26	
35. tydžen. Text dop.: Zap. št. 13, 42—49; pop.: Žilip. 3, 12—16.								
29 njeđžela	10. p. ħ. tr. ☾	11. n. p. swj.	17 11. p. swj.	5 10	6 52	☾	ħh. p.	
30 pónđžela	Rebecki	Róže z L.	18 Flora	5 11	6 50	☾	7 23	
31 wutora	Sosuj	Kajmunda	19 Lawra	5 12	6 48	☾	7 53	

1886. September,

poziueń,

ma 30 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porjędzona protyka.		Stara julianska protyka. August.	⊙		Niejette hramien.	☾	
	Ewangelika.	Katholika.		śhadz. h. m.	śhow. h. m.		śh. a śh. h. m.	
1 śrjeda	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 13	6 46	☾	8 23	
2 śchtwórtk	Abfalona	Schczępana K.	21 Thaddeja	5 15	6 43	☽	8 53	
3 pjatk	Manſweta	Serafije	22 Agathona	5 17	6 41	☽	9 25	
4 śobota	Mójjafa	Kozalije	23 Lupa	5 18	6 38	☽	10 1	

36. tydzień. Text dop.: Zap. śf. 14, 11—18; pop.: Gal. 5, 26—6, 5.

5 njedzela	11. p. ś. tr. ☽	12. n. p. śwj.	24 12. p. śwj.	5 20	6 36	☽	10 41
6 póndzela	Zachariaśa	Magna	25 Bartromja	5 22	6 33	☽	11 27
7 wutora	Klodoalba	Reginy	26 Adriana	5 23	6 31	☽	śh. d.
8 śrjeda	Marje nar.	Mar. nar.	27 Poimena	5 25	6 29	☽	0 18
9 śchtwórtk	Sidonije	Korbiniana	28 Mójz. z E.	5 26	6 27	☽	1 13
10 pjatk	Pulcherije	Mikł. Tol.	29 Jana sm.	5 28	6 25	☽	2 11
11 śobota	Abrahama	Ameliana	30 Aleksand.	5 30	6 22	☽	3 12

37. tydzień. Text dop.: Zap. śf. 14, 19—23; pop.: Epi. 3, 14—21.

12 njedzela	12. n. p. ś. tr.	13. n. p. śwj.	31 13. p. śwj.	5 32	6 20	☽	4 14
13 póndzela	Amata ☺	Materna	1 septemb.	5 33	6 17	☽	śh. p.
14 wutora	Śchjiza pow.	Śchjiza pow.	2 Mamasa	5 34	6 15	☽	6 53
15 śrjeda	Kwatember	Suche dnj	3 Anthima	5 36	6 13	☽	7 16
16 śchtwórtk	Eufemije	Kornelija	4 Babilasa	5 37	6 11	☽	7 41
17 pjatk	Lamberta	Lamberta	5 Zacharije	5 39	6 9	☽	8 8
18 śobota	Zita	Dom. Will.	6 Michała	5 41	6 7	☽	8 39

38. tydzień. Text dop.: Zap. śf. 15, 6—12; pop.: Epi. 4, 1—6.

19 njedzela	13. n. p. ś. tr.	14. n. p. śwj.	7 14. p. śwj.	5 42	6 5	☽	9 15
20 póndzela	Kaligta	Eustachija	8 Mar. nar.	5 43	6 3	☽	9 59
21 wutora	Mateja ☾	Mateja	9 Joach. a H.	5 44	6 1	☽	10 51
22 śrjeda	Emmerana	Morica	10 Menodory	5 46	5 58	☽	11 51
23 śchtwórtk	Lina	Thekle	11 Theodory	5 48	5 56	☽	śh. d.
24 pjatk	Jana podj.	Jana podj.	12 Autonom.	5 50	5 53	☽	1 1
25 śobota	Bazjifka	Kleofasa	13 Kornelija	5 51	5 51	☽	2 16

39. tydzień. Text dop.: Zap. śf. 17, 16—28; pop.: Ćebr. 10, 38—11, 6.

26 njedzela	14. n. p. ś. tr.	15. n. p. śwj.	14 15. p. śwj.	5 53	5 48	☽	3 37
27 póndzela	Kośm. a D. ☽	Kośm. a Dam.	15 Nikanora	5 55	5 46	☽	śh. p.
28 wutora	Wjazślawa	Wjazślawa	16 Eufemije	5 57	5 44	☽	6 19
29 śrjeda	Michała	Michała	17 Kwatbr.	5 58	5 42	☽	6 49
30 śchtwórtk	Sieronyma	Sieronyma	18 Eumenija	5 59	5 40	☽	7 21

Sermanki a skótné wiki.

1. Njeśwaczińdo.*
Damna.*
2. Śhoczebuś wołm. wiki.
3. Kólanj.*
4. Kinsbort.* Kufow.*
6. Żitawa.* Śhoczebuś a śharpjaze wiki. Kufow. Śschibus.†
8. Walbramezj.† Drazdżany (Nowe město).*
Zem.†
9. Wnżakow.†
11. Kalawa.*
13. Biskopizj.*
Ram-njow.† Dżje.† Kóśt-
łow.* Kalawa.
14. Jarow.* Kóśtów.
15. Nadeberg.* Nade-
burg.*
18. Miśchno.* Subin.*
20. Kamjeizj.† Rychbach.†
Subin. Wostrowj.
Lipś (hacj do 16. okt.).
21. Bart.†
22. Polczińiza.*
23. Polczińiza. Śhocze-
buś.*
25. Wojerezy wołm. wiki.
27. Wojerezy.† Biskopizj.
Nowojal. Subin.†
Trębule.† a lane wiki.
28. Grozińczo.*
29. Wjelecziń.† Grozi-
ńczo.

Měšaczkowe pśhe- mjenje a wjedro.

- ☽ Prěni bértlik 5. sept.
dop. 8 hodź. 45 min. wětr
a kucje wjedro pśchjineje.
- ☺ Połny mėś. 13. sept.
dop. 11 hodź. 40 min.
deścěj lubi.
- ☾ Pośledni bértlik 21.
sept. rano 6 hodź. 45 min.
rjane najmnie wjedro.
- ☉ Młody mėś. 27. sept.
w nozj 10 hodź. 8 min.
na deścěj połajuje.

Stoletna protyka.

Śacj do 4. czołj deścěj;
potom po njejedce rjenje
hacj do 20.; 30. deścěj.

30. septembra: 3. ter-
mija krajnje renty. —
2. termija dohodneho
dawka.

1886. Oktober,

winowz,
ma 31 dnjow.

Tydzieńje a dnj.	Porjedżena protyka.		Stara juliansta protyka. September.	☉			Miejsce francjen.	D h. m.
	Evangelsta.	Katholsta.		shadż.	thow.	h. m.		
1 pjatk	Kemigija	Kemigija	19 Trofima	6	05	37		7 56
2 sobota	Kachele	Leodegara	20 Eustathija	6	25	35		8 36
40. tydzień. Text dop.: Zap. st. 19, 1—11; pop.: Epi. 4, 22—28.								
3 njedźzela	15. n. p. s. tr.	16. n. p. swj.	21 16. p. swj.	6	35	33		9 21
4 pónđzela	Franza	Franc. Ser.	22 Fokasa	6	55	31		10 11
5 wutora	Blazida	Blacida	23 Jana podj.	6	75	29		11 5
6 srijeda	Jidy	Bruna	24 Thekle	6	95	27		h. d.
7 shtwórtk	Amalije	Marka s.	25 Eufrosiny	6	115	24		0 3
8 pjatk	Efraima	Brigity	26 Jana wup.	6	125	21		1 3
9 sobota	Dionisija	Dionizija	27 Kalistrata	6	135	19		2 4
41. tydzień. Text dop.: Zap. st. 19, 23—40; pop.: Kol. 3, 14—17.								
10 njedźzela	16. n. p. s. tr.	17. n. p. swj.	28 17. p. swj.	6	155	17		3 6
11 pónđzela	Cereona	Blacidy	29 Kiriaka	6	175	15		4 9
12 wutora	Maximiliana	Maximiliana	30 Hrehorja	6	195	13		5 13
13 srijeda	Kolomana ☺	Simperta	1 oktobra	6	205	11		h. p.
14 shtwórtk	Burkarda	Kallista	2 Kipriana	6	225	9		6 11
15 pjatk	Hedwigi	Cherezy	3 Dionizija	6	245	7		6 41
16 sobota	Hawła	Hawła	4 Hierothej.	6	265	5		7 15
42. tydzień. Text dop.: Zap. st. 20, 17—38; pop.: 1 Pét. 1, 22—25.								
17 njedźzela	17. n. p. s. tr.	18. n. p. swj.	5 18. p. swj.	6	285	2		7 55
18 pónđzela	Lufascha	Lufascha scz.	6 Domaša	6	294	59		8 45
19 wutora	Ferdinanda	Petra z Alf.	7 Sergija	6	304	57		9 42
20 srijeda	Vitališa ☾	Wendelina	8 Silvana	6	324	56		10 47
21 shtwórtk	Wórschle	Wórschle	9 Jakuba	6	344	54		11 58
22 pjatk	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6	364	52		h. d.
23 sobota	Severina	Jana Kap.	11 Filipa	6	374	50		1 14
43. tydzień. Text dop.: Zap. st. 21, 8—14; pop.: Filip. 3, 1—11.								
24 njedźzela	18. n. p. s. tr.	19. n. p. swj.	12 19. p. swj.	6	394	48		2 33
25 pónđzela	Wyleminy	Krispina	13 Ščěpana	6	414	46		3 51
26 wutora	Amanda	Ewarista	14 Nazarija	6	434	44		5 11
27 srijeda	Sabiny ☉	Sabiny	15 Eufemija	6	454	42		h. p.
28 shtwórtk	Schim. Jud.	Sym. Jud.	16 Longina	6	464	41		5 49
29 pjatk	Eusebija	Narcisa	17 Hozeje	6	484	39		6 27
30 sobota	Hartmanna	Serapiona	18 Lukaša	6	494	37		7 11
44. tydzień. Text dop.: Zap. st. 24, 10—16; pop.: Filip. 3, 17—21.								
31 njedźzela	19. s. ref.	20. n. p. swj.	19 20. p. swj.	6	514	35		7 59

Sermanki a skótne wiki.

2. Lubin.*
4. Duczina.† Kalesy.
Scherachow.† Dubz.†
Hródk.* Luboras.
Grabin.* Gafyn.†
5. Jarow wolmj. wiki.
Grabin.
6. Nješwacziđto* a lane
wiki. Grabin wolmj.
wiki.
7. Kamjez.* Khocze-
bus.*
11. Kulow.† Lubij.†
Bisłopizy.* Kóstkow.*
Zybaln.† Szłank-
now.†
12. Barščez.† Kóstkow.
13. Sły Komorow.*
15. Czertwjena Woda.
17. Nješwacziđto deśt,
Inczw. a smol. wiki.
18. Wojport.* Galschtrom.*
Kinsbórk.* Zahan.†
Madmerizy.†
19. Kinsbórk.
20. Górow.† a plat. wiki.
21. Wifow.*
22. Wifow.
23. Wětošow.*
25. Rychwałd.† Brody.†
Bizn.† Wětošow.
Bjarnaczizy.† Draz-
džany.
27. Kadeberg.*
28. Khoczebus.* Ort-
rand.* Beškow.†
Kadeberg.
29. Drtrand.
30. Kólanj.*

Měšaczkowe psche- mjenje a wjedro.

☾ Prěni bértlik 4. okt.
w nozj 11 hodź. 24 min.
deščez a křótne wjedro
wobthowa.

☺ Połny mėš. 13. okt.
rano 4 hodź. 13 min. i jaš-
nym wjedrom poczina.

☾ Pošledni bértlik 20.
okt. pop. 3 hodź. 30 min.
mróczne a mholojte.

☉ Młody mėš. 27. okt.
dop. 8 hodź. 13 min.
i młotym wjedrom jastupi
a wětry pschinješe.

1. oktobra: 2. termija
wopatenšnje kažy.

1886. November,

nashymniť,

ma 30 dnjow.

Tydzień a dny.	Porjędzjena protyka.		Stara julianska protyka. Oktober.	☉		Wieżiste ianjen.	☾	
	Evangeliska.	Katholska.		sth. h.	thow. m.		sth. h.	th. m.
1 pōndzela	Wsch. śwjat.	Wsch. śwjat.	20 Artemija	6 53	4 33		8 51	
2 wutora	Zsarija	Rhud. duśch.	21 Hilariona	6 55	4 31		9 50	
3 śrjeda	Bohumika	Huberta	22 S. m. Boż.	6 56	4 29		10 50	
4 shtwórtk	Emmericha	Rhorle Borr.	23 Sergija	6 58	4 28		11 51	
5 pjatf	Blandiny	Zacharija	24 Aretha	7 04	4 26		th. d.	
6 śobota	Leonharda	Leonharda	25 Marciana	7 14	4 25		0 53	

45. tydzień. Text dop.: Zap. st. 24, 24—27; pop.: Gal. 6, 7—9.

7 njeđzela	20. n. p. ś. tr.	21. n. p. śwj.	26 21. p. swj.	7 34	4 23		1 56
8 pōndzela	Godefrieda	Godefrieda	27 Nestora	7 54	4 22		3 0
9 wutora	Theodora	Theodora	28 Alfeja	7 64	4 20		4 4
10 śrjeda	M. Luthera	Handrija W.	29 Anastazije	7 84	4 19		5 10
11 shtwórtk	Merczina ☺	Merczina biff.	30 Cenobija	7 104	4 17		sth. p.
12 pjatf	Modesta	Rumiberta	31 Stachisa	7 124	4 15		5 14
13 śobota	Arkadija	Stanisława	1 novemb.	7 144	4 14		5 52

46. tydzień. Text dop.: Zap. st. 25, 6—15; pop.: 2 Kor. 5, 1—10.

14 njeđzela	21. n. p. ś. tr.	22. n. p. śwj.	2 22. p. swj.	7 154	4 12		6 40
15 pōndzela	Leopolda	Leopolda	3 Aicepsima	7 164	4 11		7 35
16 wutora	Edmunda	Dhymara	4 Joannikij.	7 184	4 10		8 38
17 śrjeda	Huga	Hrjehorja	5 Galaktija	7 204	4 8		9 48
18 shtwórtk	Hesyhija ☾	Ody	6 Pawoła	7 224	4 7		11 0
19 pjatf	Pol. pjatf	Siłzbjety	7 Lazara	7 234	4 6		sth. d.
20 śobota	Emilije	Feliza z Wal.	8 Michała	7 254	4 5		0 16

47. tydzień. Text dop.: Zap. st. 26, 24—32; pop.: 2 Pētr. 3, 8—18.

21 njeđzela	Śsw. semr.	23. n. p. śwj.	9 23. p. swj.	7 274	4 4		1 33
22 pōndzela	Zsilije	Cacilije	10 Erasta	7 294	4 2		2 51
23 wutora	Klemenśa	Klimanta	11 Menasa	7 304	4 1		4 7
24 śrjeda	Rhryfogena	Jana z K.	12 Jana El.	7 324	4 0		5 24
25 shtwórtk	Rhatrziny ☉	Rhatrny	13 Jana Khr.	7 333	3 59		th. p.
26 pjatf	Konrada	Konrada	14 Abranija	7 343	3 58		5 0
27 śobota	Hunczerja	Virgilija	15 Guriasa	7 363	3 57		5 47

48. tydzień. Text dop.: Jer. 31, 31—34; Ps. 100; 1 Jan. 17, 3; pop.: Łuf. 1, 67—75.

28 njeđzela	1. n. advent.	1. n. advent.	16 24. p. swj.	7 373	3 57		6 39
29 pōndzela	Noaha	Saturnina	17 Hrjehorja	7 393	3 56		7 35
30 wutora	Handrija	Handrija	18 Platona	7 403	3 55		8 36

Sermanki a śkōtne wiki.

1. Grobł.† Rōlany.
2. Bart.* Damna.*
3. Njeśwacziđlo* a lane wiki. Nowe Mēsto p. Stolpnja.
4. Rhoćzebus.*
5. Rōlany.* Lubnjow świnj. wiki.
6. Dudyścin.† Ruřow.* Lubnjow.* Trēbule† a lane wiki.
8. Rychbach.† Gubin.† Lubnjow. Grozi-ścjo.*
9. Łas.† Groziścjo.
10. Luban.*
11. Polczniza.*
12. Śty Komorow świnj. wiki.
13. Śty Komorow.* Lubin.* Żitawa.
15. Rōsborf.† Śty Komorow. Lubin. Stolpnjo.† Żitawa.*
22. Wōsporf.† Ruřow.* Dobrolug.*
23. Dobrolug.
24. Radeburg.* Żem.†
25. Kamjeiz.*
26. Kalawa świnj. wiki.
27. Kalawa.*
29. Gařyn.†

Mēśaczkowe pschemjenje a wjedro.

☾ Prēni bērtik 3. novembra pop. 5 hodź. 55 m. jaśne wjedro a loħtu śnyu lubi.

☺ Polny mēś. 11. nov. wjećzor 8 hodź. 56 min. trajazy deścż a mħty psch-njeħe.

☾ Pośledni bērtik 18. nov. w noży 11 hodź. 50 m. mokre wjedro njeścħ-stawa.

☉ Młody mēś. 25. nov. wjećzor 8 hodź. 16 min. jaśne wjedro a śnyu psch-njeħe.

Stolētna protyka.

Wot spoczarka rjenje; 5. a 6. wulft wētr; 7. a 8. deścż; potom hacź do 16. rjenje, ale druhdy mħta; wot 17. hacź do 28. śhmurne a śnyne wjedro; na to deścż hacź do kōńca.

1886. December,

hodownik,
ma 31 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyfa.		Stara julianska protyfa. November.	skhadz.		krom. h. m.	Njebieje inamjen.	skh. a kh. h. m.
	Ewangeljska.	Katholjska.		h.	m.			
1 frjeda	Longina	Eligija	19 Obadje	7	42	3 55	☾	9 37
2 shtwórtk	Aurelije	Bibiany	20 Hrjeh. D.	7	44	3 55	☾	10 39
3 pjatk	Kassiana	Franca Kav.	21 Mar. wopr.	7	45	3 54	☾	11 42
4 šobota	Borbory	Borbory	22 Filemona	7	46	3 53	☾	kh. d.
49. tydzień. Text dop.: Jef. 40, 1—5; Mat. 4, 1—2; 1 Tim. 1, 15; pop.: Zap. št. 3, 22—25.								
5 njedźzela	2. n. advent.	2. n. advent.	23 25. p. swj.	7	48	3 53	☾	0 45
6 pónđzela	Mikławscha	Mikławscha	24 Katariny	7	49	3 52	☾	1 49
7 wutora	Markwarda	Ambrozija	25 Klimenta	7	50	3 52	☾	2 54
8 frjeda	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Aлыпja	7	51	3 52	☾	3 59
9 shtwórtk	Joachima	Leofadije	27 Jakuba	7	52	3 52	☾	5 7
10 pjatk	Judithy	Melchiada	28 Ambliasa	7	53	3 52	☾	6 15
11 šobota	Damaša ☺	Damaša	29 Handrija	7	54	3 52	☾	skh. p.
50. tydzień. Text dop.: Hagg. 2, 7—10; 1 Mójš. 49, 18; 1 Tim. 2, 4—5; pop.: Kol. 1, 12—15.								
12 njedźzela	3. n. advent.	3. n. advent.	30 1. n. adv.	7	55	3 52	☾	5 25
13 pónđzela	Luzije	Lucije	1 decemb.	7	56	3 52	☾	6 27
14 wutora	Šfidora	Mikazija	2 Habakuka	7	57	3 52	☾	7 36
15 frjeda	Kwatember	Sudje dnj	3 Zefanje	7	58	3 52	☾	8 50
16 shtwórtk	Anawiaša	Eusebija	4 Borbory	7	59	3 52	☾	10 6
17 pjatk	Lazara	Lazara	5 Olympa	8	0	3 52	☾	11 22
18 šobota	Wunibalda ☺	Graciana	6 Mikławš.	8	0	3 53	☾	skh. d.
51. tydzień. Text dop.: Jef. 12, 2—6; 5 Mójš. 18, 18—19; 1 Jan. 4, 6; pop.: 1 Jan. 1, 1—3.								
19 njedźzela	4. n. advent.	4. n. advent.	7 2. n. adv.	8	1	3 53	☾	0 39
20 pónđzela	Ammona	Kschesczana	8 Patapija	8	1	3 54	☾	1 55
21 wutora	Domascha	Domascha	9 Mar. pod.	8	2	3 54	☾	3 9
22 frjeda	Beaty	Spiridiona	10 Menasa	8	3	3 55	☾	4 21
23 shtwórtk	Dagoberta	Wiktarije	11 Daniela	8	3	3 56	☾	5 31
24 pjatk	Patoržica	Patoržica	12 Spiridiona	8	4	3 56	☾	6 38
25 šobota	Boži dž. ☺	1. š. hodow	13 Eustratija	8	5	3 57	☾	kh. p.
52. tydzień. Text dop.: Luk. 2, 15—24; Mich. 6, 1—7; 1 Jan. 4, 9; pop.: Hebr. 1, 1—6.								
26 njedźzela	2. š. hodow	2. š. hodow	14 3. n. adv.	8	5	3 57	☾	5 22
27 pónđzela	Jana scž.	Jana scž.	15 Eugrafa	8	5	3 58	☾	6 20
28 wutora	Mjewin. džecz.	Mjewin. džecz.	16 Haggaja	8	5	3 59	☾	7 21
29 frjeda	Jonathana	Domascha	17 Kwatbr.	8	5	3 59	☾	8 24
30 shtwórtk	Dawita	Dawita	18 Bosćija	8	5	4 0	☾	9 27
31 pjatk	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifacija	8	5	4 1	☾	10 30

Sermanski a škótnu wiki.

1. Nješwacziłbo* a łane wiki. Škibus.†
3. Rółany.*
4. Buhšchin.*
6. Džęje.† Brody.† Nowoślaz.
8. Eisenberg p. Morizburga.*
9. Groźdichęzo.
11. Wojerecz.
13. Wuzakow. Grodt.† Luboras.
14. Barščęz.
15. Rółany. Pizni. Rum-bort.
16. Kamjeńz.*
18. Drazdžany. Trębule hermanf a łane wiki.
20. Kulaw.†

Wšęaczkowe pščenjenje a wjedro.

☾ Pręni bęrtk 3. de-
zembra pop. 3 hodž. 15 m
hrošne wjedro a torhate
wętry.

☺ Potny mėš. 11. de-
z. 10 hodž. 20 min. po-
škmurjene njebo a šwadno
šyma.

☾ Pošledni bęrtk 18.
de- z. rano 7 hodž. 29 min.
trajazu šymu pšchinješe.

☺ Włody mėš. 25. de-
z. 10 hodž. 44 min.
šnych wobradzi.

Stołętna protyfa.

1. rjenje; wot 2. hacž
do 15. šurowe wjedro a
torhate wętry; 16. hacž
do 20. šyma; na to hacž
do 29. poškmurjene a šnych;
pošlednje dnj jara šyma.

31. dezembra: 4. ter-
mija trajneje renty.

Škónzo, deščęz a czo-
pota njech we prawej merje
semi plódnoscęz wobradžal
njech šmy šplni w węrie!
Džęłajmy a špęwajmy,
donęz naš semja nojny, do-
bry wušyw šęčęplimy po-
nješe wšchaf kšęh. Tamn
džęń nam š milojęzu Bož
myto šhoma, hđž p
šwęrnym džęłanjju šmjerca
nam „šwjatol“ wota.

Wuliczbowanie danje.

Kapitał.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Kapitał.
	Łężmje	Węřacęjnje	Łężmje	Węřacęjnje	Łężmje	Węřacęjnje	Łężmje	Węřacęjnje	Łężmje	Węřacęjnje	
mf. 1	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	marř np.	mf. 1
5	15	13	17 ₅	15	20	17	22 ₅	19	25	21	5
10	30	25	35	3	40	3 ₄	45	38	50	42	10
15	45	38	52 ₅	4 ₅	60	5	67 ₅	57	75	63	15
20	60	5	70	6	80	6 ₇	90	75	—	8 ₄	20
25	75	6 ₉	87 ₅	7 ₅	—	8 ₄	12 ₅	98	1	10 ₅	25
30	90	7 ₅	5	9	1	10	1	11 ₃	1	12 ₅	30
35	5	8 ₈	22 ₅	10 ₂	1	11 ₇	1	13 ₂	1	14 ₆	35
40	1	10	40	11 ₇	1	13 ₄	1	15	2	16 ₇	40
45	1	11 ₃	57 ₅	13 ₂	1	15	2	16 ₉	2	18 ₈	45
50	1	12 ₅	75	14 ₆	1	16 ₇	2	18 ₈	2	20 ₉	50
60	1	15	10	17 ₅	2	20	2	22 ₅	3	25	60
70	2	17 ₅	45	20 ₉	2	23 ₄	3	26 ₃	3	29 ₂	70
80	2	20	80	23 ₄	3	26 ₇	3	30	4	33 ₄	80
90	2	22 ₅	15	26 ₉	3	30	4	33 ₈	4	37 ₅	90
100	3	25	50	29 ₂	3	33 ₄	4	37 ₅	5	43 ₇	100
200	6	50	7	58 ₄	4	66 ₈	9	75	10	83 ₄	200
300	9	75	10	87 ₅	8	—	13	12 ₅	15	25	300
400	12	—	14	16 ₇	12	1	18	1	20	1	400
500	15	1	17	45 ₉	16	1	22	1	25	1	500
1000	30	2	35	91 ₇	20	3	45	3	50	2	1000
5000	150	12	175	58 ₄	200	16	225	18	250	4	5000
10000	300	25	350	16 ₇	400	33	450	37	500	20	10000

Wuliczbowanie, tař wyřoko punkt přchůdže, hdně žentnar 1, 2, 3 atd. marřow placcji.

Punt přchůzo tař wjele np. placcji, taž žentnar marřow.

A na wopat:

Žentnar přchůzo tař wjele marřow placcji, taž punt np.

Prídawka.

Statistiske a genealogiske powjeseže.

Po počtenim ludliczenju w lécže 1880 ma:

Němski kraj: 539,816 □km. (t. r. kwadratnych kilometrow a 1 □mila ma 55,062 □km.) a 45,194,177 wobydlerjow; křěžor Wylem, rodž. 22. měrza 1797, ženjeny s Augustu, wajmarskej prynzešynu. Křěžorški krónprynz Bjedrich Wylem, rodž. 18. oktobra 1831.

Sakška: 14,993 □km. a 2,972,805 wobydł.; kral Bjedrich Albert, rodž. 23. haprleje 1828; ženjeny s prynzešynu Karolu s Wasa, rodž. 5. augusta 1833. Krónprynz Bjedrich August Jurij, rodž. 8. augusta 1832; ženjeny bě s portugalskej prynzešynu Hanu Marju, wudowž wot 5. februara 1884.

Pruška: 347,509 □km. a 27,251,067 wobydł.; kral Wylem I., rodž. 22. měrza 1797.

Bajerška: 75,863 □km. a 5,271,516 wobydł.; kral Ludwik II., rodž. 25. augusta 1845.

Würtembergška: 19,503 □km. a 1,970,132 wobydlerjow; kral Rhorla I., rodž. 6. měrza 1823.

Badenška: 15,083 □km. a 1,570,189 wobydł.; wulkowójwoda Bjedrich, rodž. 6. septembra 1826.

Awstrijka: 622,837 □km. a 38,214,708 wobydlerjow; křěžor Franz Josef, rodž. 28. augusta 1830.

Italška: 296,323 □km. a 28,209,620 wobydlerjow; kral Humbert I., rodž. 14. měrza 1844.

Franzowska: 528,577 □km. a 36,905,788 wobydlerjow; prašident republiki Jules Grevy, rodž. 15. augusta 1813.

Sendželška: 314,961 □km. a 34,505,043 wobydlerjow; kralowa Viktorija, rodž. 24. meje 1819.

Španiška: 508,066 □km. a 16,623,400 wobydlerjow; kral Alfons XII., rodž. 28. nov. 1857.

Portugalska: 89,685 □km. a 4,348,551 wobydlerjow; kral Ludwik I., rodž. 31. oktobra 1838.

Ruška: 5,036,510 □km. a 72,392,900 wobydł.; křěžor Alexander III., rodž. 10. měrza 1845.

Turkowska: 179,475 □km. a 4,790,000 wobydł.; křěžor Abdul Hamid II., rodž. 9. febr. 1830.

Grichiška: 51,860 □km. a 1,679,775 wobydlerjow; kral Jurij I., rodž. 24. dezembra 1845.

Rumunška: 129,947 □km. a 5,376,000 wobydlerjow; kral Rhorla I., rodž. 20. haprleje 1839.

Serbija: 48,657 □km. a 1,589,650 wobydł.; kral Milan I. Obrenowicz, rodž. 18. septembra 1850.

Bołharska: 63,856 □km. a 1,965,500 wobydł.; wjerch Alexander I., rodž. 5. haprleje 1857.

Čjornohórška: 9475 □km. a 268,000 wobydlerjow; wjerch Nikita (Miklawš) I., rodž. 25. septembra 1841.

Bołnózna Amerika: 9,272,442 □kilom. a 50,152,559 wobydlerjow; prašident republiki Arthur.

Brasilška: 8,337,218 □km. a 11,780,000 wobydł.; křěžor Don Pedro II., rodž. 2. dez. 1825; 14,500 wojaŕow; najwjetšje města: Rio Janeiro, Bahia; Pornambuco.

Egiptowska ma: 1,021,354 □km. a 5,586,280 wobydł.; wjerch Lemfik Pascha, rodž. 1852; 14,000 wojaŕow; najwjetšje města: Kairo 350,000 wobydł.; Alexandrija 212,000 wobydł.; Suez 150,000 wobydł.; Rhartum 50,000 wobydł.

Afghanistan: 1,049,866 □km.; 6,000,000 wobydlerjow; wjerch Abdharaman, 70,000 wojaŕow; najwjetšje města: Rabul 60,000 wobydł.; Kandahar 50,000 wobydł.; Herat 85,000 wobydł.; Kelat 12,000 wobydł.

Čhinesiška: 8,562,880 □km.; 437,600,000 wobydł.; křěžor Kwang Sii, rodženy 1872; 800,000 wojaŕow; najwjetšje města: Peking 2 mil. wobydł.; Tientsin 950,000 wobydł.; Nanjing 500,000 wobydł.; Šhanghai 1,500,000 wobydł. atd.

Japanska ma: 379,711 □km.; 34,338,400 wobydł.; Mikado abo wjerch: Muthuhito, rodž. 1852; 35,400 wojaŕow; najwjetšje města: Jeddo 1 mil. wobydlerjow; Gokodode 112,000 wobydł.; Jokohama 64,000 wobydł.

Sudanska w Afrizy: 3,537,570 □km.; 73 mil. wobydł.; wjerchojo su wšchelazy sultanojo; najwjetšje města: Kano 35,000 wobydł.; Timbuktu 13,000 wobydlerjow; Kufa 60,000 wobydł.

Zanzibar: 110,226 □km.; 800,000 wobydł.; 1000 wojaŕow; sultan Burgoš Ben Saib; najwjetšje

města: Zanzibar 85,000 wobydl.; Mombas 15,000 wobydl.; Swilia 12,000 wobydl.

Na zbytek semi je 6,377,602 židow a to w Europiskej 5,407,602, w Afrikskej 245,000, w Afrizy 413,000, w Amerizy 300,000, w Australijskej 12,000.

W Europiskej ma jich Rušowska 2,552,146, Austrijo-Hungarska 1,643,708, němcke křezorstwo 561,612, Rumunjska 260,000, Turkwjska 116,000, Francowska 70,000, Šendželjska 60,000, Hollandjska 81,693.

Němcke křezorstwo trjeba k sđerženju swojeho wulkeho wójsta nimale 550 milionow hrinnow. Kóždo-lětnje šo pať pschepije wot Němzow a Šerbow ša 2000 milionow hrinnow palenja a piva.

* * *

Šchtóž wšchědnje pschepije	Pšcheczi lětnje:		To by, ša lěto danjene š 3½%, ša 5 lět dato:		Ša 10 lět by to roštko na:		Ša 30 lět by to wuczinito:	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
5 np.	18	25	99	—	216	56	952	88
10 np.	36	50	198	30	433	86	1908	94
20 np.	73	—	397	05	868	59	3822	05
30 np.	109	50	581	41	1302	88	5733	46
50 np.	182	50	992	75	2171	81	9537	30

Wbo:

Nakutuj kóždy ty džen:	Dža tebi š danju nješe ša 5 lět:		ša 10 lět:		ša 15 lět:		ša 20 lět:	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
5 np.	13	06	28	92	48	18	71	78
10 np.	26	34	58	16	97	—	144	20
20 np.	52	61	116	58	194	43	289	16
50 np.	132	08	292	76	488	24	726	08

Womhaj Wóh!

Šemja hiščeje steji; šwěta kónz tu njeje, kaž šo loni wěšchěšeshe. Těho dla šo pschědženat na to hotuje, še šwojej protyktu do lubeho šerbskeho kraja pucžowacz. Wón to š wješkelnym duchom móže, dokelž mity a šloty

měr po zylým šnatym šwěče knježi. Wudž ša to Wóhu, lubemu knješej, džat a šhwalba! A tola, ššto šo štyšči? Wšecžor a rano, šow a tam tež wodnjo, trompetow a budonow wótre šynki po wšach šerbskeje Ružizy šlincža a šyncža. Šyle retomašy pšchtkow še šwojimi štyšchzatyimi „helmami“ po dróhach a po polach czahnu! Šusarajo a hulanojo na šwojich špšchnych konikach tu a tam šchaju, šo proch a pšeršchcz wokoło nich lěta. Škanony pšchi wuplunjenju módreho šura mózne šynki wot šo dawaju, šo štary Šzornobóh k potodnju šo nastróžuje a czertownja na Škracžanškich šahonach šo šatšchajuje a brěšy kaž duby w šekach šwoje lišče hibaju. Ššerbski a němcki lud je šwoje měrne wšy wopušchčik a wala šo po pucžach a po polach š czrjódami; mužojo, žony a džěczy, štarc wowni a šchědžimi džědojo, haj šamo njedželnicže še šwojimi czěšchnymi w matych wofchczach, njedžiwajzy na wulku horzotu, šu šo po hórkach poštajite, šo bychu šebi tu wójnu šobu wobhladali, kotraž šo tudy wjedže. Ššamo město Wudyšchit je šwoje wrota šchěroko wuczinito a š nich wulke šyly pucžowarjow, na šij abo pšchedešchcznik šo šepjerajo, šhwataju, šo njebychu tu nješwalownu bitwu škomdžili, kotraž šo na rjanym dnju šeptembra njedaloko wot Ššerwje w nižinach a na hórkach bije. Wšchak šu šjes tutymi wšchelakimi wofakami, kotřiz šo tudy widža, šynojo našcheho šerbskeho luda a nekotry tyč pšchihladowarjow ma šyna abo bratra abo drugeho šnateho šjes nimi. Wšy drje na měšče wuhudacže, šo na manšwry špominam, kotrež šu šo našymu 1885 na nekotrych dnjach šeptembra w našchej šerbskej Ružizy wotdžeržate. Čšerwjena krej tu žana njebu pšchelata, ale wjele tyšaz šapšow pota šo š człowškich czokow lišeshe; pšchetož te dny šchču najšhorzyshe. Wěrne manšwry to šchču, kotrež dyršchaju wěrnu wójnu a wěrne bitwy jenož pošnamjenicz, w kotrychž maju šo wozazy na to pšchihotowacz, šštož šunu byč a nastacz móže, mjenujzy na wójnu. Wšy pať, my měrni wobydlerjo, kotřiz žane žadanje po tajšej wójnje nimamy, šmy šobu na te měšta šchali, šebi tu wěz wobhladacz, šo bychmy trochu naššonili, ššto šu našchi mlodži wozazy ša te wulke pšenjesh nawuknyli, kotrež šo na jich wuwczowanje natožuja. Wó! pšchi tutych manšwrach, kotrež šo tu wokoło Rakojd, Šškanez, Wozyna, Wufez, Wórka a Nadžanez mējachu, šmy šebi š nowa prajicz móhli, našchi pšchzy a ščelzy, našchi šusarajo a hulanojo a

fami kanonirojo su njebojasni mužojo, a bjes nimi ezi se herbskeho naroda niz maleje khalby sobu hodni. Wěda kóždemu khrobtemu njepršeczelej, kotremuž by so sachzyło, nař nadpanycz a s nami haru sapoczecz! Wón by czeknycz dyrbyač hačž k najdalschim mjesam Europiskeje a so njeby wjazy wróczil. Wěda jemu!

Wy budžecze so mnu prajicž: Derje nam, so so naschi wojazy se žanym njepršeczelom bičž njetriebaju. Wy bymy wjebeli, so mamy dobry mēr, a tón Rnješ njebjekow a semje chyzł dacž, so so nam tón njeby skasył. Tola bjes wěsteje wójny žadyn čař bycz nje-móže. Wščaf njeřsu to jenož žuse ludy, kotrež krewje-lacžne a njepopšeczeza pokne na nař kařaju a móhke wot wječžora abo wot ranja so sbehnycz a nař tu w němřkim a herbskim kraju do wójny saplescz, w kotrežž by so nam wulka šchoda nacžiniła; wřy a města bychu so wupuscžile a nasche plódbne sahony so s křwju por-krjepile. Esu tež wščelazy hrosni njepršeczeljo, kotřiz wokrjedža w naschich krajach sa žyłe leto móznje wu-stupuja. Rnje tucži naschemu kščescžijanškemu ludu hčuboke rany nabija a pšes mēru wulke hubjenřtvo kaž k njewuprajenju wjele žalořcže pščihotuja. Stary, jara řny njepršeczel je, kiž hižom jara wjele lēt řem řwoje hrosne knjeřtvo w ludowym žiwjenju wjedže a w řamym čařu mēra sbože a derjehicže wobydlerjom tač derje w němřkim kaž w herbskim kraju njeřmilnje kařy. Wón so njeje na dobo se řwontownym wojerřkim napohlodom ani řčžerřotatym mjeczom do krajow ežiščezal a wobydlerjom w městach a na wřach s krej-pršeclezom abo se wščelakim wupuscženjom tyščil — ale je so pomalu a w potajnym k nam řchmatał a řebi wulku móž bjes nami wudobyl. S leřnym waschřjom wón lud wujeba a so jako strasčny paduch a rubježnik do domow łama, so je hižom milijony niz jenož wurubil a moril, ale do najhčubřšeho řkaženja jow čařnje a tam wēcžnje storcžil. Móžemy prajicž, so je tutón njepršeczel najleřniřchi „řpikulanta“, kiž tyč, kotřiz so jemu do řkuzby dadža, wo čařne řubla a wo wščitke sbože čžela a duře pščinjeře.

Pščecžimo tajkemu njepršeczelej dyrbi so wójna wječž a na tu so w nowiřkim čařu mužojo dobreho kščescžijanřkeho řmyřlenja s nowa hotuja. Wěřcže wy, lubi čžitarjo, řchto tutón strasčny njepršeczel nascheho luda, haj žykeho čžlowjeřtwa je? Hleječe! wón nima

žadyn čžlowřki řčtalt, so by so móhlo s porřtom na njeho pokasacz, a tola wón čžlowřki žiwot s jeho řtawami nasčkerjedži a pščewinje, so so tón w blóczje wala. Wón žane wěřte woblicžo nima, so móhl jeho wam wopiřacz, a tola wón na čžlowřke woblicžo so lehnje a krejčžerřwenu s módrjenzu řmēřčanu barbu natkóczil. Tež njenosy žanu wěřtu řakřnju, so móhl jeho na njeř řejnacž, ale wón s tajkim hrosnym waschřjom s ludžimi řakřadža, so jich napořledku čžičže wuřleka. Tutón njepršeczel je leřniřchi dužli liřčka a wē kóždého, kiž so jeho njehlada, řjenje wujebacz, jako by jeho naj-leřřchi towarřch byl. Ty jemu mały porřt řkicžič a sa mało čařa ma wón tvoju žyłu ruky a tebe řameho w řwojeř mozy. Wón tebi te najřejniřke řčtucžki řpewa a ty so s nim řpščecželiřch, so so tebi řda, jako by w njebjekach byl; ale wón řejwa s tobu do hele a torhne tebe řobu a tvoju duřču. Ty drje budžecž s hłowu řchacęž a to njeřčezęřch wēricž, hdyž tebi praju, řchto tutón njepršeczel je, pščecžimo kotremuž so wójna wječž dyrbi, tutón řny bjesbóžny njepršeczel, kiž w najřejniřkim čařu mēra lud a kraj wuzyža a nasche domy wupusczi. Njeřmajecž dha teho, kiž kaž řny mōv, hōriřchi dužli řholera, so bjes nami rořčęřa a milijony wo řtrowořč čžela a wo řbóžnosč duře pščinjeře? Njewēřch prajicž, řchto je tutón řawjednik, rubježnik a paduch, kiž jich tyřazy wo jich čařne řamóženje wujeba a w naschich městach a na wřach řwoje jany a křeže řtejo ma, do kotryčžž řtaryč a řamo młodyč ludži řiwa a jich s judu wokřewicž lubi, kotraž jako zokor a mēd po prawym krařnje řłodži, ale je luty jēd, kiž krej a kōcže a mořny řkasy? Hdyž jo njeřny wuhudał, chžu tebi s hōřym řłowom prajicž, řchto je tutón njepršeczel — **palenž**.

Tu widžu w duřču, so tón jedyn, kiž to čžita, so řapocznje řmjecz, so tón druhi so rořhneřa a roř-njemdrjeny protyku daloko wot so čžišnje, so tón řeczi tač řjetnje: pščedženako, ty řy so řestarił a pščinđęřch na džęczaze wadžnje a bledžič jako džęčo. Tón, kiž je mi wot wjele lēt řem najřubřchi towarřch, praji jich wjele wot wař; tón, kiž je mi tajki luby pščeczel, so mje tač řjenje wujebeli, hdyž řym řrudny a wobužny; tón, kiž mje pokylni, hdyž řym řłaby a řpřozny; tón, kiž mje hřeje, hdyž je mi řyma; tón, kiž mje wuřtrowi, hdyž mje w řokřku boli; tón, kiž mje pščed řhorořču

wobarnuje, hdyž bym šo pšchepoczył; tón, kiz mi „kuražu“ a kšroblošč a doměrjenje spožeczi, hdyž njewëm sčto ryczecž; tutón palenz dyrbjal mój a wšdčeh ludzi njepšhecžel bycz? To tak někotry praji; a dži mi š woczow, pšhedzenafo! tak šlyšhu hewaf rošomnych a rošladnych mužow a šamo po napohladže pšne pšchistojne žonki wołacz, hdyž tudy šo na palenz měrju a pšhecziwo njemu wustupicz šo škroblu.

Dajcže šebi ryczecž, lubi šerbšzy bratšja a šotry; njebudžcže hnydom tak šli a hrošni, ale wopomnicže šo mnu pštnje tu wěž; wona je wulzy wažna a wšdčeho šwěrneho wopominanja hódna.

Palenz je walenz — stare šerbšfe pšchistowo praji. Wón, móžemy prajicz, powali čłowjeka, šaniczi jeho strowošč, wobšhodzi jeho w jeho šamóženju a šfasy jemu jeho dušhu. Ščtož pak mje powali, to po prawym mi njemóže wužitne a dobre bycz. Walenz to čžini! Budžesč drje na to wotmolwjecz, to tež pivo, to tež wino dokonjecž móže, hdyž šo teho wjazy, hacž je trěbne, pije. Mšach š tym žyle prawje, dokelž kóžde picže, kotrež ma wěšty džel alkohola we šebi, pšhes měrju wužitwane, dyrbi čłowjেকেj a kóždemu štworženju škłodne bycz; pšchetož ščtož šo alkohol mjenuje, to po prawym ničšo njeje dyžli štrašny jěd. Šdyž po tajkim palenz, w kotrymž najwjazy tajkeho alkohola šo namaka, do šo žlošach, dža ty luty jěd do twojeje krowě a do twojeho žołdka liješ. Na to ty na mječcže njewumrješ, ale ty dyrbiš šebi tola prajicz, strowe to tebi nišdy a nanišdy bycz njemóže. Ščto? rjekniješ ty, hdyž tole šlyšchisch, palenz dyrbjal mi škłodny bycz? Ša njedyrbjal žanu kapku teho šameho wužitwacz? Šdyž pšchi kwapach abo na šdčžifnach šo mi škšleicžka škłodkeho dobrego čžisteho porjedža, dyrbjal ja jej pola mje nimo hicž dacž a šo jeje nje-dóttacz? Mšičžyl ščto šafacz, šo dale wjazy njepšmēm wjecžor k mojemu lubemu wujej korcžmarjež Šurjej abo kšamarjež Šandrijež hicž a tam pšchi bleschzy dobrego kšorwejdoweho šebi něščto powjedacz? Wšchaf ja na to w nožy tak rjenje špju! Tón nušny šwucženy ščezipaf dyrbjal ja parowacz, kiz mi tak jara derje škłodzi, hdyž bym prjedy w cžezkim džele štal? Š šwa-cžinje, prašča šo roššobjenu dželawy muž, njedyrbjal ja dopošdnja a popošdnju žadyn kroschik abo pjecžnowaf na to wažicz, šo bych šo w šwojim cžezkim powošanju woššewil a šhubjemu mój k dalšchemu dželu šašo dobył?

Šdyž bym wot dešdčžika hacž na kožu pšchemofany a hdyž mje šta šyma ššchafše, njehrěje mje palenz? Šdyž bym pšchi wulkej horzocže pšchepocženy, dža mje kapka palenza pšhed našymnjenjom wobarnuje; dyrbjalo dža mi to škłodne bycz, ščtož mi tajku dobrotu wopofaže?

Wëm derje, šo šebi to ničtō njeda lohzy wuryczecž a šafacz, ščtož je stare nawucženje našdčeho luda; džy wšchaf tež pšhidacz, šo móže ma kš škšleicžka dobrego palenza pšchi wěštych škladnoščach jako šekaf-stwo čłowjেকেj šlužicz. To pak dyrbi šo prajicz, šo šo tón wulzy jara moli, kiz šebi myšli, šo je dobre a nušne, š nekajkim palenzpicžom tu šhubjemu mój šwojich štamow šašo porjedžicz. Pšchi přědku šo to šda a na kšwilu to pomša, ale bōrny šo pokaze, šo wjetšča šlabošč a njemóz š teho nastanje. To tež njemóže hinaf bycz, dokelž na kóžde njenaturške šahorjenje a napinanje mozow dyrbi nowe woššabnjenje nastacz. Š temu pšchidže, šo tute palenzpicže žiwot njepoštoji, ale wjele bóle wjetšče žadanje po nim šbudzi. Š teho wušhadža, šo, ščtōž je dopošdnja a popošdnju palenz piš, wulki lošcht doštanje, pšchipošdnju něščto wjazy teje lubeje jučhi a wjecžor hišdčcže nowy kruč teje šameje šebi popšhecž, šo by šo wšdčej lacžnoščzi a mucžnoščzi wotpomhało. Š teho pak a dokelž tuta jědožta palena wodžicžka tak jara derje škłodzi a po šdacžu wšchitke štaroščcže žiwjenja a powošanja wutupi, to hrošne wopikštwo nastanje, k kotremuž je wjele ludzi pšchikšilenyh.

Kóždy wopikž naš šjawnje wucži, šo je palenz — walenz. Wón powali strowošč žiwota. Ščtōž palenzowu juču do šo žloka, nima žadyn wěšty kšód, njeje šwojich nohow kuješ a kšabla šem a tam a wala šo na šemi kaž porubany ščtom. Muzy jemu ššchepotatej, šo žane cžezke džělo wjazy dokonjecž njemóže. Šohladajcže jemu do woczow, tej štej še žoktej juču pjel-njenej; šizy štej blědej abo kaž š koporom pošyp-panej. Šaj, tak daloko š nim pšchidže, šo žadyn šlaw hibacz njemóže, kšiba šo je šo rano něščto palenza napil a wodnjo jedyn bērtkl po druhim do šo lač. Wšdčēdnje je teho wjazy trěbne, šo by móhl živy bycz, a tola wón pšchi tym pomaku mrje. Wšchaf jemu žana jědž njepškłodzi ani njetyje. Šdy bychmy do jeho žołdka pohladacz móhli, bychmy widžili, šo je tón kaž rošdrapany štary mēč. Žedyn bur junu na šwojej luzy trawu šycžesche, jako šo jemu bleschka palenza, kotruž mječšcže w šafu,

wufunje a so rostama. Někotre dny po tym wón na to same město přichůdže, hdyž bě so jemu to stalo, a sčto wón widži? Trawa, kotraž móže wjele wot horzoty plónza a wot wótreho mřosa snjesč, bě spalena tak daloko, hačž bě so palenz na nju wufidač. Seli so je palenz trawu tak spalič, praji wón pschi šebi, kaž to tudy widžu, kač dyrbi to w mojih čzřjewach a w mojim žoidku wonhladacž, kiž su tola wjele ľahodnišho ťiworjene, dylži tuta trawicřka! Wot teho čzařa wón žanu kapku palenza njeje wjazy pič. Wěste a dopořasane je, so je wopilž a tón, kiž je psches měru palenzej pschifileny, wšchitkim druhim řhorosčam wustajeny, a hdyž nchdže mór abo řta řhorosč w jenym měřeže abo wo wřy wustupi, je tajki přeni, kiž budže wot njeje nadwadnjeny a wumrje. Haj, dopořasane je, so čzi, kiž palenz lubuja a wopilřtwu řo pschepodadža, řažnu a řrudnu řmjerčž namakaju.

Satraschny njeřpschczel je palenz; wón je walenz, pschi tym ja wostanu. Wón powali kublo a samóženje ludow a krajow, wón je wina řrudneho ludoweho wchudjenja. Hdyž řo psches měru pije, njech je to palenz abo wino abo řamo piwo, tam trada a nusa a řhudoba řobu řněda a řwaczi. Sčtož wopitž čłowjek do řwoneho řřka lije, to jemu w móschni dyrbi pobrachnyčž. Sčtož kóždy džeń jenož 10 nowych na palenz waži, tón řa leto 36 řriwnow, sčtož 20 nowych, tón 73 řriwnow, sčtož 30 nowych pjenješ, tón 110 řriwnow, sčtož poľ řriwny, tón 182 řriwnow řa leto wudawa! Něř řo wař prařham, kač dha móže dželacžer abo řamo bur tute wudawki w řwojim domjazym řospodarřtwje warowacž, wořebje w tutym našim čzařu, w kotrymž je wšchitko jara drohe? Kač dha je móžno, so móže něčtó wobřacž, řebje a řwoju řwóřbu a te sčtyri abo řchřczž džeczi ř řhľebom, ře řuknju a druhimi potrjebnosčžemi čžela a řiwjenja wobřtaracž? Njedyrbi tajki wo luteho doľha, do řhudoby a do tradanja řapanyčž? Wono řo wot wjele ľudži něčzřšdeho řrudneho čzařa řorzi, so řu dawki abo dawanja řa řraj, řa řyrčej, řa řhulu, řa gmejnu psches měru wulke a njeje móžno, ře řame placzicž. Ale njech jenož wšchitžy, kotřiž řo na to wobčezuju, pčnje wopomnja, so je najwjetřki dawč tón, kotryž řebi kóždy ř palenzpicžom nakladuje: so by řjes teho kóždy dořcz měř, wšchitko narunacž, sčtož řo jemu řda řchřropawe byčž. Ř temu njeřapomněze,

řo řo tute picže najbóle w korčřmach abo na měřtach řtanje, hdyž řo tuta palena woda řjawnje pschadawa. Korčřmarjo a řlamarjo řo ř tym wobohacžja a wař ř mitym woblicžom a řlódkim řłowom pola řebje witaja; ale wy jich kormicže, so woni řo wam řmčja; wy macže řchřodu a dyrčjeli řami na řo placzč. Hdyž w korčřmje řydacže, dha řo wam tam niž jenož pjenješy ř móschnje wufuleja, ale řhubicže tež čzař a móž řtawow a wřhelke druhe; ľóřht do džela wam řinje, prošnokhodjenje řo nawufnje a wřhelate druhe řrosne a njeřpschřtožne wařchne. Žene najřrosniřchich pač je pořczowanje. Hdyž je móschnicřka wulřřkana a prošna, hdyž korčřmar a řlamar wjazy pořczicž njechataj, dha řo domjaze wězy řastajaja; dha bčřtl abo poľ kórza řita wosmjetaj, kotřčž řo ř nimaj njeře, so by řo dale řlořacz móřto. řsu burjo byli, kotřiž řu na tajke wařchne jedyn kórž pola abo řuki po druhim pschadali a řubemu palenzpicžu woprowali, hačž řu na pořľedř našy a wuřľekani na pařtyrni řtwicřku jako pořľenje wuřřowanje namakali. řnaju řchewza, kiž, hdyž řo řenješče, řhčžu ř kóržom pola a řjanu řahřodu wobředžesče, a wysče teho 600 toľer řotowych pjenješ. Wón pač jenož řa džeri dwě bľesčžy palenza pijesče, doľelž wjazy řnjescž nje-móžesče. To pač řižo bč pschewjele. řřchewo njenje wón řchewzowařče a řeho džerč bč tak řubjene, so ničtó wo njeho wjazy njeřodžesče. řa to wón hačž do poľnozy w korčřmje řydacše a řharty řrajesče a řo pschi tym do luteje řwady ř druhimi řaplecže, so, jako bčřu řo řydom ľet minyle, bč řhudy prošer, kiž po řraju wokolo dundařče, řjes tym řo řeho řona ř čzřjódku mólczřkich džeczi w gmejnskej řhčži řłoda tradařče. ře řyřami mi njedawno burowa, kotraž w řřenič ľetach řwojeho řiwjenja řteji, řwoju nusu řkoržesče. Hdyž bč řejny muž wumrjek, bč wona řeho řjane kublo řje wřcheho doľha na řo wřala, so by řwoje džeczi woczahnyla. řžert pač bč řu řařľepič a wona řo palenzpicžu pschepoda a něř bč wo wřcho pschřřřla, doľelž bč, prařesče wona, řwój řyřy dwór w řchóřřchju do korčřmy řwotnořřyła. Hdyž w nowinach čžitařč, so te abo druhe burřke kublo psches řudniřki řamt na nuse pschadawanje řo wupřče, dha dořtanješč na prařhenje, čžeho dla řo to řtanje, ř wjetřcheho wotmolwjenje: wot palenza to pschřůdže. To kublo bč najřřeniřche wo wřy, wón měřesče dweju řonjow, řjany řłot w řródžach, najřľódniřče pola

a kufti, bē nahladny a pěkny muž — ale wón febi domach czwiczklu dzerzēsche a kōzdu robotu febi s mēsta nowu pšchijese — wona jemu ju wuprosnicz pomhafsche — wšcho nasad dzēsche a nētł njeje žadyn zyhel na jeho krywach jeho! Dželacz šo jemu njebudze chyzcz a po proshenjju khodzicz šo hanibuje. Šhto budze nētł s nim a s jeho žonu a s jeho džęczi? Pšchemyšlcze febi božedla, šhto palenzpicze wunješe! Riz tōn a tamny s tymi šwojimi do khudoby sapanje, gmejny šame pšches to wolhudza a krajej šo wulke samoženje šhubi. Kejko pjenjes šo palenzpicza dla płaczi sa khudobne kšēze, sa šchitalnje, sa khostaenje, w kotrychž na poškledk czi šami šwoje wufhowanje pytaju, kotrychž je bjesbōžny palenz wo samōženje, wo strowoscz, wo rošom a wo dobre mjeno wujebał.

Palenz je walenz, hiščeže junkrōcz dyrbi šo to prajicz; wōn człowjeka powali, kiž snamjo Bože nješe a dyrbi templ šwojateho Duchja bycz, do blōta a do škocazeho waschnja. Dušdu wōn škasy a wšchitke jeje dary tupi a sanicujuje. Czuczca wutroby a myšle rošoma kaž tež wolu wōn kasy a k lutemu hrēščenju šawjedze. Tōn, kiž je šo palenzpiczu poddał, ničšo sa šwojate nje-dzerži. Brjuch je jemu jeho Bōh! Zasył, kotryž dyrbjal Bōha šhwalicz, kšije a lestruje. Bože šłowo, Boži dom, Bože blido, šhto jemu to je? Kunje njedželski džen widzišch tajšeho w piwnej kšēzi šydaajo a wjeczor na drošy abo w nekajkim pšchērowje šo walejo. W jeho domje, kak tam wonhlada, šhto šo tam stanje? Blesška a šchlenza stejitej na blidze, ale žana biblija njeje nihdže widžecz. Jemu njeje ničšo lubo, ani žona ani džęczo, ani nan ani macz. Štup dō jstwy, hdžez šwojba bybli, a ty nještyschisich ničšo dyžli wadženje, klecze, šwarjenje, šakrowanje, najhrošitšiche šłowa, najwohidnišiche rycze. „Žako bēch hiščeže džęczo“, powjedafsche mi njedawno jedyn muž, „dha nan kōzdy wjeczor pjany dom pšchindze. Kajki bē to napohlad, hdyž wōn s durjemi šo šchmataajo šo na šawku šydašche! Prēnje bē, šo febi wot maczerje dobru wjeczeť kafsche. Dofelž jemu ta ženje nještō-džēsche, dha wōn harowacz a šakrowacz šapoczinašche. Macz ničšo njeprajēsche, ale wōn šhrabny nekajti stōlz a džēsche na nju a nabi ju, šo wona k semi padže a krej šo jej s hłowny liješche. Wny džęczi na to s zytnym hłošom šchřeczachmy. Wōn pak s kšjom do naš pjerišche, šo dyrbjachmy s durjemi a s kšēze czēfacz. Šewak by

naš runje tak sabit, kaž maczeť. Za wboha bē morkwa! Nan pšchindze na wjele lēt do jastwa — naš džęczi pak je Boži jandzel pšches žiwjenje wodžit; ale palenz ja czaš žiwjenja žadyn pil nješšym.“ — Njedawno šteješche w nowinach tōnke šrudny podawł. Štara wudowa na šmjertnym kožu ležēsche. Zeje najštaršhi šyn, wopity człowjek, kiž bē wšchitko w palenzu pšchēžłokał, k nej do jeje komory štupi a poškēčezo, s kotrymž je wodzeta, tej mrējazej, kšchepotazej žonje, šwojej maczeri, je žiwota torhujje a do wšny kšwata, to šame korcžmarzej pšchedacz, šo by šo palenza napicz mōhł. Wōn je bōršy po wotemrjeczju šwojeje maczerje šrudny kōnz wšak; pšchetož wōn je w wulkim šnešy šmjersnył, a jako jeho czēko namafachu, bēchu hižom rapaki jemu jeho woczji wudypane! — Pšchistajmy k temu, k kajkim nje-šmanštwam, žadlawym bjesbōžnosczam a hrēcham šu czi šami hotowi, kotrychž czēlny lōšcht pšches palenz šo šahori. Mordarštwō, kurwarštwō, paduščtwō, wopaczna pšchifaha a wšchitkōn hrēch šo wot tajšich bjes šwēdomniwošče wobēndze. Šwēdomnje tajšich je kaž tepjene a Boži šakoi s jich myšlow a pomjatta wuhafšcheny. Tu šo dopomnju šłowa a rycze škōstnika, kiž bē naj-prijedy picžł, na to paduch, napoškledk woheňšaložeť, rubježnik a mordar. Na šchibjenzy, hdyž chyzsche jeho czert tam wobwēšnycz, s wōtrym hłošom wołasche: „Ludzo, hladaaje šo palenza, to je satanška krej.“ D! hdy bychmy mōhli wšchitke šylšy šhromadžicz, kotrychž wina je palenz, šylšy štyšknošče a nušy, šylšy štarošče a žakošče, šylšy, kotrež najhōršchich bološczow czēka a dušche dla šo na semi pšchelinawaju — wulke morjo by šo s nimi mōhlo pjelnicz. A šhto dha s tymi, kotšiz šu šo tudy tutej satanškej mozy k šlužbje dali a w šwojich hrēchach wumru, šhto dha tam s nimi budže, hdyž budže tōn šudnik k nim prajicz: Czincze račnowanje wot šwojeho šastojštwā na semi!? Š czim budza šo czi mōz šamolwicz, kotšiz šu tu s palenzowym jedom šwoje a druhich dušche mordowali, do najbjesbōžnišchich hrēchow šwoliki a Bōha kaž tež šesom Šhrysta šazpili? Wēda jim! Njedbudze rēfacz: Džicze wote mnje, ja waš nješnaaju, džicze do wēczneho woheňja, czikšicze jich do naj-hłubšcheje czēmnošče, hdžez je wucze a šubow kšchipjenje!? D wopilžo, ach kšchepotaj a junu šwōj kōnz wopomni!

Šo je palenz šakrafšny njeprajēczel człowjestwa, to šym wam, ludi czitarjo, dopofacaz špytał. Nētł šo

waš praščam, njedyrbjala šo kruta wójna pscheczíwo temu šamemu wjesć? Dyrbjeli my tutemu žadławemu njepršheczelej dlěje knještwo bjes nami pschewostajicž a šo psches njeho do šrudneho wotrocžkowskeho špšaha ša-pschahnyč dacz?

Dyrbjeli my šmėrom pschihladowacz, šo wón

Khrystuškowe kralestwo wupusczi, kraj a lud do hubjenstwa ponóri, domjaze žiwjenje a šbože šaniczi, cžela a duške mori? Njeje dha to hrėh a hańba ša šchesczjanstwo, šo šebi to šurowe knještwo tajšeho šyrana lubicž da? Ššmy dha tajzy šubjeni ludžo, šo njemóhli temu napšhecziwo wupuscž a teho šameho porašycž a nad nim do-šnyč?

Ššto dha pať móhlo šo štacž? Šat šo ja dale praščam. Ššto šnėnicze, hačž by šo pomhało, šdy šychmy wšhitkón šalenz a wšhitke šruhealkoholowe

picze, kotrež šo na žylym šnatym šwėcže namaša, na šobo šahubili a šanicžili? Čhzyli my šo do pinzow šwjelbow šamacž a wšhitke cžwicžki a tuny, w kotrychž šo tuta šalena woda šhowa, na šrudži rošbicž a tu šudhu šo morja abo do řekow wulinycž? Woju šo, šo by

wulka cžrjoda jeje šubowarijom šobu do teje wody ško-cžika, šo jeje napicž, a šuba cžišta woda, najštrowišče picze, kotrež je šuby štworiczel nam wobradžil, by šo psches to najškerjedžika! Čhzyli my wšhitke špirituškowe

šabritki a palet-
nje se šwojimi
wyšotimi wuh-
njemi šemi šru-
nacž a wšhitke
šoporowe ma-
ššiny, w kotrychž
šo tutón šalenz
wari, demolitro-
wacz? Woju šo,
šo byčmy š tym
se šwėtnej wyš-
nošcžu cžinicž
mėli a ta by naš
jako šbėžarijom
šhotała. Čhzyli
wšhitkih picžkow
a wopitžow,
wšhitkih šlama-
rijow a šocžma-
rijow, šotfiž štutej
šatanškej šewju
pošóriščenje da-
waju, šatšelicž
abo na ščtomny
powiškonyč? My
byčmy šrėh
š hrėhom šahnali
a to po šrawdže
njeby bylo. Š
šdy byčmy to
wšhitko cžinili a
tajšewóžnu psche-
cziwo šalenz
wjesć čhzyli, to

nam ničžo njeby pomhało, pschetož jutšje a ša šrótki cžaš by wšcho na štarym šlafu bylo. My tež byčmy wšhitke winizy a šėrnjaze šahony šapuscžicž a šėrnny šame, tutu šėdž šhudnyh šudži, se šwėta wuhnacž a wšhitko, kaž je nětko w naturškim šošpodařšiwje šrjado-

wante, faniczecy dyrbjeli. Na to waschnje to njeidže, to pschidacze. Wny dyrbimy tu węż hinał saplescz. Palenz se śweta, kajkiż wón nęł je, ǫ wuhonjecz njeda. Tęho dla dyrbi ǫ na to dżelacz a ǫ to wojowacz, ǫ jón njeby ničtǫ psches męru pił a ǫ by ǫ ta sčłoda wotstronila, kotruż wón nam naczi. A kał dha mǫhłto ǫ to stacz? W nowišim czařu je ǫ w Nęmzacł wulke towarřtwa ǫłoziko, kotreż dze se řjenoczenymi mozami a ř dobrymi brǫnjemi pschecziwo sčłobnym řęđkam palenzpicza wǫjnu wjescz.

ǫodobne tajke towarřtwa hiżom dawno wobsteja w Będzelskej, Dankej, Schwajcarskej, Amerizy a w řamnyř Nęmzacł. Te na to dżelaju, ǫ by ničtǫ, kiż ǫ jako řobustaw řapiřacz da, žanu kapku alkoholoweho picza njepil a ǫ se řwjatym polubjenjom a ř węstej pschisřahu na to řwjacz dał, ǫ wsčeho tajkeho picza wotrzęz a wotstajicz. Mǫżecze węricz, ǫ wjele řto tyřaz mužow, žonow a młodżenzow tajkim towarřtwam ǫ pschisřankuřli řu a ničzo tajke njepija, ani piwo, ani wino, ani palenz a řu řtrowi, czerřtwi a řbożomni ludžo, kotřiż maju ǫ w cżelnym każ w duchomnym najlepe. Sčto pał czi pija? budżecze ǫ prařdżecz. Picz pał tola cżłowjek dyrbi. Wřdcał nařł knjes Žesús Šhrystus to řam pschida, hdyż wón w řnatym řčenju wo tym ryczi, sčto budżecze řecz, sčto budżecze picz? Picz po tajkim ř pręnim potrzebnořczam žiwjenja a cżęła řłuřcha. Mǫ, wo palenzu wón hiřdżecze njeje wjedził, hewal by wón mǫżnje na njǫn řwarił. Sčto dha dyrbi ǫ po tajkim picz? Sčto dha tamni „temperenzlojo“, każ ǫ woni njenuja, pija, hdyż řu laczi, řprǫżni, pschemofani, nashymnjeni, njeje-li jim řadyn řcżiřpał abo palenz domoleny? Nęjřtrǫżej řu, hdyż czi praju a wotmolwju, wodu, wysčę teje řhofej, řhej a řadowe wino! Wono je dopořasane, ǫ je tute picze we wsčęř padacł najřtrowišę, dawa a řdżerzi moży cżęła a ducha. Spytajcze jo jenoż, lubi Šserbjo, a nałozęcze męřto sčłobneho palenza tute picze a wono budze pola nař se wsčęm lepe řtejecz.

Dokelż pał je iđ wjele tajkiř, kotřiż ǫ njęhadža ř pschisřahu řwjacz dacz, ǫ njebyčhu dale wjazų řadyn palenz piłi, a dokelż wjele řobustawow tajkeho towarřtwa to polubjenje łamaju a ani mǫż ani wolu nimaju, ǫ zyle řdżerjecz, dha wřdcał je ǫ to towarřtwa ǫłoziko, wo kotrymž řym řjedų ryczał, kotreż na to řkulto-

wacz dze, ǫ by ǫ řrudnemu palenzpiczu napschecziwo wojowalo. Palenz ǫ mǫże picz, ale jenoż niż psches męru — a temu dyrbi wotpomřane bycz, ǫ ǫ řkadořcze a řpytowanja ř njemęrnemu piczu pomjensřha a wotřronja.

ǫo tajkim řu tute towarřtwa we wulkiř męřtacł, każ w Dreždżanacł, Řipku, Bęrlinje — a řtanje ǫ to też pschidobnje w Budyřšinje — węřte wustajenja trędżile, ǫ bučhu na wsčitkiř hofař, hdyż dżęłaczęřjo a druřy ludžo wjele řhodža, řestawrazije řałozęne, w kotryřž ǫ řa tunje pjenjeřy řhofej, w řymje warijene piwo, też řadowe wino ř dobrej řtrowej tunjej jędžu pschędawa. Tam mǫże kǫżdy hič a ǫ wofřchemicz — ale palenz tam řadyn njenamaka.

ǫ druhemu dze tute towarřtwa ǫ wo to řtacz, ǫ by ǫ psches řakonje pořtajiło, ǫ ǫ ani w męřtacł ani na wřař wjazų tał wjele řorcżmow a řestawrazijow czerpicz njęřmę każ dotal. Dži do męřta a woprawdze kǫżda dżęřkata řheja je tajka řestawrazija. Dži na wřy, a na 500 wobydlerjow řo tam pjeć, řaj řydom řorcżmow abo tajkiř řhejow namaka, w kotryřž ǫ palenz pschędawa. Njereka to lud do řpytowanja wjescz?

ǫ řteczemu dyrbja po wotřohładaniju towarřtwa wřyřke dawki na řpiritus a palenzpalenje napořozęne, te na łhke piwo, na řhofej a řhej pał poniżene abo zyle řbęhnjene bycz.

ǫ řčtwǫrtemu dyrbi ǫ řakon wudacz, po kotrymž ǫ wot pschędawarijow palenza a czeřkeho bęjerskeho piva a wina wřyřki dawł řada, a řčtoż tǫn wunjeře, to dyrbi do gmejnřke połkadniży pschirič.

ǫ pjatemu ma ǫ psches řakon tutyř pschędawarijam jako řorcżmarjam a łlamarijam řakacz, ǫ njęřmędža ani wopiřzam ani pjanyř ludžom ani młodyř, wofębje řanyř dżęczom, hdyż řu wot řarřchich ř temu pořłane, řadyn palenz pschędawacz, a hdyż to tola cżinjja, dyrbja ǫ řurowje ř pjenjeřami řhostacz. Napořleđ dyrbja ǫ wopiřzojo a piczy pod formindřtwa wysčęnořcze řtajicz, ǫ řwoje řamǫżenje njęřřepija a řu wot wopyta řorcżmow a łlamow zyle wřanknjeni. řaj, řa nič dyrbjake ǫ węřte řojęřnje řałozicz, do kotryřž budža tyłani a w nič, jeli mǫżno, řahojeni. —

To je to wojowanje, kotreż ǫ nęł tu w Nęmzacł řbęha! Šserbjo, lubi Šserbjo, njewřankicze ǫ wot teho. Wřchisřupny ř czerjǫdami do tuteho wǫřłta, kotreż

šo sšromadži a hotuje, s brónjemi mēra s naščeho šerb-
škeho kraja a luda tu njepšhecželstu móz wuhnacž, kotraž
tež naš do njeboža nješe.

Ale moji najšubsši bratšja a šotry, wērcze, šo nam
s tym hiščecze njeje pomhane. Nješapomnmy druhu
nušnu wójnu wješcz, bješ kotrejež žane pšchewinjenje

nusy w žanym
čžašu nihdy
móžno njeje.

Wojumy
kóždy pšče-
čžino šwo-
jemu štemu
lósčtež a
pšhecžino ža-
doščžam šwo-
jeho čžeka.

Wadžumy,
modlmny šo,
duč je drje
šotowy, čžeko
paš je šłabe.

Wojumy
móznje, šo
bychmy tež
my teho
hrošneho nje-
pšhecžela po-

bili, kaž junu rycerž Turij šo dohwašžy mēršeshe se
šmijom, kiž kraj koto wokoto wupuščeshe a wšchw, ščtož
žive bē, se šwojimi jedoštymi šubami roštorže. Šaprejmny
šo šami a šapšchmimny mjecz dučja, šłowo Bože, pšchetož
te brónje naščeje wójny nješmēdža čželne bycz, ale
mózne s Boža k šłazenju teho hrodžiščesža. Wojumy
prawje, dha tež nam tón šnjes to dohycze dawa.
Š temu pomhaj Bóh!

Šši pjenježki.

W naščim čžašu šo w ludu wulki njeporjad a
šrudne šidorstwo ščeri. Dži jenož do mēštow a wob-
šladaj šebi řjemješšnikow, kotšiz wulku warbu nimaju,
a mjenšchich šastojnikow, kotšiz mašo mšdy wužiwaju,
š temu šwójby dželacžerjow, kotšiz šu wot ruki do rta

žimi. Ščto widžišč? Na žiwot wščo pšščeja, na
šwonknu pyčhu wščo waža. Na wšch šo to šame
pokafuje. Młody lud tu šamu módu, kotraž w mēštach
knježi, šobu čžini. — Wēščze wy, ščto mēnju? Na
žiwot šo wščo pššča, mjenujžy pyčha a šwoblekanje.
Škóždy čže po šwonkownym nēščto wošebneho bycz,

hačž runje
je drušdy po
šuatškonym
wulki lumpaš.
Na to ničto
njemyšli,
s mudroščju
šwoje šlytkne
pjenježki na-
lutowacž a
šebi do boka
položicž. Ale
s wjetšha
wšchitžy kaž
šhupi a wrótni
šwoju warbu
a mšdu pšče-
čžinja a rad-
šcho w nušnych
wēžach tra-
daju, hačž šo
šwojemu hor-

Rycerž Turij w bitwje se šmijom.

dženju wušdu nakladu. Škóždy krowjazy hólž ma
někš lēdma dwē kóššli, ale k najmjenšchemu tšri řjane
šuknjane ropry, tošty pšchewoblekaš, kulojty klobuk a
pšchedešččnik. A młoda holža, kotraž je hašle njedawno
se ščule štipika, šo kaž knjeni s noweš pišanej šuknju
horžži, po najnowščeš módže sešchitež, a ša poš lēta
nima ničšo džžli pawčžinu. — Š temu je na šłowje
a na šwojim žiwocze se wšchelašim čžaporom šwoblekana
— ale žadyň twjerdy módry ščórzuch a žane drjewjanžy
wona nima, šo by móhla pšches šłoto žiwjenja šłesčž.
To dyrebi šprawnemu kšchecžijanej žel čžinicž. Šdže dha
tuto wašchnje młodych a šarych junu powjedže? Wot-
molwju: do luteho lumpaštwa! Na pšchichod ničto
njemyšli, ša pšchichod šo ničto nještara. Pšchezo pšchny,
ženje dušchny! Šžiom džeczi w kolebžy — hdyž ščto
žanu ma — budža na najpšchnišcho šwoblekane a se

wśhelafimimi czeplskimi wężami wobdawane, jako by to k żywjenju a k sbóžnosći słuschało!

Pšči tym mi jadriwe słowo stareho nashonjeneho mužika do myšlow pščińdže, kiž bě w swojich džěczazych lětach proščerški měch na křibjeće nošycz dyrbjał, nětk pak w klinje pěkneho derjehicza šedzi. Tši pjenježki šu, praješe wón, kotrež šebi ničtò wyšozy doscž wažicž njemóže; přeni je sa zyrodu, s tym šo cžlowjek živi a šebi žiwjenje šdžerži; druhi pjenježk je sa lutowańnju, s tym šebi jedyn dobreho pomocnika sa wšchón czaš pšchihotuje; tječni je pjenježk sa nusu, a tón jeneho je wšchěch starošcžow wutorhnje. Na tute tši pjenježki šym wěcžnje džeržał, tak powjedaje mi tón sprawnny mužik. Hlejće! jako proščerški hólz šym šo na šwět narodził. Běch njemandželski šyn mojeje maczerje, kotraž mi sahe wumrje. Seje bratr mje k šebi wša a tón mje na proščerštwu honješe, šo bych jeho lenjoscž a lidorstwo podpjerał. S proščerškim měchom wot durjom k durjam, s jeneje wšy do drugeje kłodžach. Wošy a do lapow sawaleny ja wokolo dundač a w nozy ležach, hđžež runje bě, pak w jenej kólni, pak w šynowym kopjenu abo w nekajkim kečku. Pjenježk sa zyrodu mi trebnny njeběše, pšchetož kruč khlěba mi ludžo wšchudžom darichu, a wody běše nadošcž w rěkach a w studnjach, šo mōžach šo napicž. Tež roscžeshe na polach rjana běła rěpa, kotraž hlódnemu derje šłodžeshe. Hđyž pak

wjetšči naroscžech, dha mje to w myšlach hrjebaješe, šo wšchał dyrbjał tola khlěb, kotryž šebi cžlowjek šam je šwojomaj rukomaj warbuje, lěpje šłodžicž, dylši proščerški khlěb. Zako běch po tajkim šchtyrnacze lět stary — do šhule běch mačo kłodžik a šwój kšchcženški

šlub mačo wobnowit — dha k jenemu mlynkej džěch, šo prashejo: „Njemóžecze mje trjebacž? Mi šo dlěje njelubi, po prošhenju wokolo běhacž; ja džu džělacž a šebi šam šwój khlěb sašlužicž.“ Mlynk je špodžiwanjom na mnje pohladny a šo šměješe. „Ty šo mi lubišč, hólczě“, rjekny wón; „bych tebe derje trjebacž mōhl a džuž tebi draštu a zyrodu a posdžišcho tež něšchto mšdy dacž, hdy by šo pěknje šadžeržał; ale kaš s tobu šteji, mōžesh šo pšchistajicž?“ Na to jemu wšchitko wupowjedacž a k mojemu wujej džěch, kotremuž mój proščerški měch wotedač prajo, šo šym šo pola mlynka pšchistajit. Wuj bōrcžeshe a mōrcžeshe kaž njemdry poš a njedaješe mje pušchcžicž. Za pak jemu božemje prajich a do mlynka běžach. Tu šo mi derje džěše. Za buč tu cžlowjek a šchtož wjazy bě, kšchescžijan, a mējach šwój pjenježk sa zyrodu, to rěka to, šchtož k žiwnosći a potrebnosći žiwjenja šluscha, šwoju jědž a nušnu draštu s cžrijemi. Mlynk běše mi dobry. Dys a dys mi wón nekajke pjenježki dari, a to běchu te pjenježki sa lutowańnju. Za šebi myšlach: Lutuj šebi něšchto! Kaš lohzy mōže mlynk wumrjecž. Šchto potom? W bližichim mēscze běše lutowańnja. To je prawje wulke žohnowanje, hdyž je tajka w bliskosći, šo jedyn daloko sa njej běžecž njetrjeba. Do teje ja mój mačy kapital donjebech a dostach moje knižki. Mlynk mi na ramjo klapaje a rjekny: „To je pěknje!“ Wot teho cžaša šo wón bóle darniwy pšchecžitwo mi pokasowaje a mój pjenježk sa lutowańnju pšchibjerashe. Zako běch wumuknył, dha wón jedyn dženi ke mni rjekny: „Zano, ty šy mlynški a je nušne, šo šo na wandrowanje dašch. Za tebe njerad pušchcžu, ale to dyrbi byčž. Šchto budžesh s twojim nalutowanym pjenježkom cžinicž?“

„Tón štejo wostaju“, jemu ja wotmolwidh, „s teho pjenježk sa nusu naroscže. Wy moje knižki pola šebje khowacze a daš pšchipšacž dacze; hdyž mōžu w zušbe šebi něšchto nalutowacž, dha ja to na waš pošcžetu.“ Prawje taš, praji mlynk, a ja šym pšchi wotendženju wot njeho hōrke šylšy džakownosče pšchelitwał.

Na pučž bě mi mišchr mlynk pjenježk sa zyrodu šobu dał a mišchtrka mlynkowa khlěb a počž s wulkej košbašu, k temu tež wulki tykanž do wacžoka šapako wała. Za šebi myšlach: w bliskosći njebudžesh wostacž, a pučžowach taš daloko, hačž zyroda wšcha šjedžena njebě. Nětk běše na tym, šo dyrbjač pak bjechtowacž,

i. r. na durje smilnych cżlowjekow klapajo wo nekajfi dar prośnyč abo pjenjeźł sa zyrodu pŝchimacž. Za pał njejšym trjebał bjechtowacž ani pola druhich wo smilny dar prośnyč. Mějach to sbože, so džeło namakach. Mój pjenjeźł sa zyrodu ŝo pŝchemobroczi do pjenjeźła sa lutowatnju. Wŝhitku moju mŝdu ja na młynka wotpóŝlach, kiž ju do lutowatnje donjeŝe. Hdyž sa poldra lęta tutón blał wopuŝczič, dyrbjach drje mój pjenjeźł sa zyrodu pŝchimacž a naŝonich tu, so tón živi a ŝdzerži a pŝchod proŝchęřkim kłębom wobarnuje! Pŝchęzo ŝaŝo ŝo mi ŝ Wozej pomožu radži, ŝo móžach něhdže do džeła ŝtupicž a iŝtož bęch ŝebi tudy ŝaŝlužił, to wŝhitko, wotliczene, ŝtož dyrbjęŝe ŝo ja wobłękanje wudacž, bu na młynka wotpóŝlane. Tak bęchu ŝo ŝčtyri lęta minyle. Duž mi młynk piŝaŝe, ŝo pocžina stary a khorowaty byčž a ŝo dyrbjju ŝ njemu pŝhincž. Tu ŝamu mŝdu, kotruž w zuŝbje doŝtanu, wón mi lubjeŝe. Za ŝebi

tu węž dołho njeŝŝemylŝlach, ale ŝo ŝ tym lubym młynkež ludžom kaž dom wrócič.

Alle kał dyrbjach woczi roŝdžeracž, hdyž mi młynk te knižki pŝchepoda a widžach, ŝo bęŝe w nich a na lutowatni ŝchwarny kapital naroŝł! Pjenjeźł, kiž dyrbjęŝe mi ŝa zyrodu ŝlužicž, bęŝe ŝo do lutowanŝeho pjenjeźła pŝchemobrocził a tón napoŝledł ŝo mi jako pjenjeźł w cžafu nuŝy jako wulle ŝbože a žohnowanje pokafowajęe.

Za džu to ŝ krótkimi ŝłowami hiŝcęe dowupowjedacž. Stary młynk dyrbjęŝe wumrjecž. Žeho ŝym ŝe ŝylŝami wutrobneho želenja ŝ rowu pŝchewodžil, pŝchetož

wón bę ŝo nade mnu, tej kłudej ŝyrotu, kaž nan ŝmilil a ŝčtož je na mni cžinił, džuł jemu Wóh luby ŝenjes w njebjeŝach ŝaplacžicž. Wudowa młynkowa pał mi po wotemrjeczu ŝwojeho lubeho mandželŝkeho praji: „Žano, woŝtañ tu pŝchi mni a wobŝtaraj mi moju węž; džečzi ja nimam a ty dyrbiŝ ŝhonicž, cžohodla ŝo próžujeŝ.“ ŝo taŝim ja w młynje woŝtach, ŝe wŝcęej ŝwęrnoscju ŝwojeje ŝlužby hładajo. Mějach ŝchwarnu rjanu, mŝdu a ta wŝhitka bu do lutowatnje donjeŝena, pŝchetož ja ju dže tola njetrjebach. Žako ŝo ŝa lęto moja luba młynkež macž miny, bęch jara ŝwjeŝeleny, jako mi ŝudniŝti hamt woŝjewi, ŝo je mi w ŝwojim teŝtamencze tŝi ŝta toleř wotkaŝala. Nětko póŝnach, kaŝke žohnowanje bę mi mój lutowanŝki pjenjeźł pŝhincjeł. Moje ŝamóženje ŝo na 800 toleř liczeŝe. Že to ŝa mnje ŝchwarny kapital, kiž bęch hacž do ŝwojeho pjatna-teho lęta ŝ proŝchęřkim męchom na křhibjecze wokoło bęhacž dyrbjal. Nětk pał bęch ŝtoro

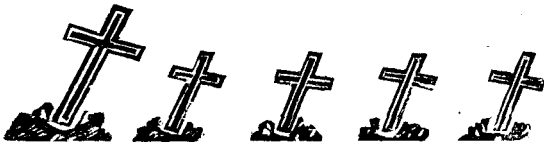

Šym ŝebi pętnu žónku wŝal a cžrjódla lubych džečzi mi žiwjenje porjenŝcha.

ŝfjeczi lęta stary a mējach męch pólny rjaných toleřkow, kotrež bęch ŝebi ŝam nalutowal. Za ŝo Wóhu njemóžach doŝčž džałowacž, ŝo bę mje tał džiwnje, ale ŝbožnje wodžil. Žohodla ŝym ŝo do męŝta dał a tam ŝebi kłamy najal, w kotrychž ja ŝ muku a ŝ druhimi węžami wikuju. Tu ŝym ŝaŝybleny muž, ŝym ŝebi pętnu žónku wŝal a cžrjódla lubych džečzi m žiwjenje porjenŝcha. Za mam ŝwój pjenjeźł ŝa zyrodu, ŝa lutowatnju a ŝa nuŝu hiŝcęe dženŝa.

Žiwjenjebęh tuteho muža a to ŝłowo wo tŝjocž pjenjeźlach wopomnicę ŝwęru, lubi pŝchęczjeljo! Někch

je to jako schpibel wam, kiz mało mšdy a mało warby macze a s ruki do rta živi sce; ale niz to jenož, wjele bóle džicze a čžinčje teho runja! Za šo wjetuju, šo šo facž njebudžecze, hdyž na te tši pjenježki džeržicze, a wo waš a wo wašče džeczi — a wo wašče stare lėta jo wšecze derje steji. Daj to Bóh!

Voni pschėdzjeno sberajo w B. pschės pohrjebnišćužo ožėch. Tam w kucžku mi row do woczow padže, na kotrymž pjecz kšćizow steji, jedyn wulki a ščtyri małe. Žane napišmo wone nimaju, jenož lėtna licžba 1875 s čzornej barbu je na tym wulkim napišana. Wo wšy šo sa tym praschėjo, ščto maju te pjecz kšćizje na šebi, došćach tole wotmolwjenje:

Tu pola naš šrijedža wšy mješče Kilanež Pėtr rjanu kšěžku s kručom pola a s rjanaj šadowej sahródu. Žako čžefny mlody hólz stupi do šwjateho mandželstwa a tež jeho mandželsta bė čžestna a pschistojna žónka, čžiča, pilna, ródna a pobóžna dušča. Wón bė bėtnar, wuschitny a dželawy a wot wšchitkšč rad widžany. Na džele jemu njepobrachowašče a bjes staroscžow šo žiwjesče, haj šebi rjanu kucžku pschikupi, šo mőžeschtaj šebi krawicžku džeržecž. Bóh bė jimaj ščtyri strowe a čžerstwe džeczi wobradžik, kotrež we wščej pózcžiwoscži a bohabojošcži wotčžehnišćtaj. Bė to woprawdže šbožowna šwójba, šo šo kőzdy wo wšy nad nej wješelesče. Žana hadrija, žane ške šłowczko njebė w tutym domje štyšecž, ale rano a wjecžor špėwanje fromnych paczerjow! Wono bė, jako by šenjesowy jandžel palnu mileho mēra nad tutym domom wupšchestrjenu džeržak.

Wjele lėt to trajesče. Tola ras Kilanež Pėtr wjecžor domač njebė. Wón šo s tym wurycžowašče, šo je to a wono wo wšy wobstaracž mēl. Pschėzo huščizšho šo to stawasče, šo trochu pošhmurjeny a pošdže k šwojim dom pschindže. Na druhi džėn bė wobužny a k žanemu džėlu lőschta njemėšesče. Žona jemu poroki čžinjėsche a jeho s wutrobnyimi šłowami prošesče. Po-darmo — wón se šlymi rycžemi na nju satħadžesče a šrijedž bėleho dnja wšcho ležo a stejo wostajiwšči prjecž kħwatašče. Wšchitke džėlo, kotrež bėchu jemu ludžo do-

wėrili, wosta njedokojane, a ščtož bė nėhdže ščinjene, to bė knicžomne a ħubjene. Warba bu mjerišča, jehc njeroda pschėzo wjetšča. Pschi džele a w domje šo jemu wjazy njelubjesče. Šo žylych wjecžorach a nozach wón w korcžnje šedžo s druħimi pijesče a kħarty ħrajesče. Žona wšchitke šwoje mozy napinašče, šo by šo ša šebje a ša džeczi starača a s wutrobnej modlitwu s džecžimi k Bóhu sdychowašče, šo by tón muža šašo na prawy pucž wróczik. Šedyn wjecžor wón dom pschindže, póلكu palenža w šwojej ruzy džeržo, a to w tym wokomiku, jako jeho šynk šrijedž jstwy na kolenomaj ležesče a ruzy štykniwšči šo modlesče: „Božo, luby njebjeski Wótče, daj nam našchego nana šašo!“ Žako wón to wuhlada a šaštysča, dħa wón šnjemdrjeny s nohomaj do hólza kopny, jeho šħrabny a s mozu na ščpundowanje čžifny. Wboħe džecžo pat šebi s tym prawu ruku šlama. Žona a te druħe džeczi ščtrėczachu a wołachu, šo tež wón kaž pobity na šwoje woblicžo panuwšči sawoła: „O prawy Božo, šmil še nade mnu!“ Wono bėšče, jako by s dobom šwoju šłosč spóšnal, a šdajše šo, jako by widžak, šo je na njerunym pucžu. Wón šašo dželajče a domač wosta, šwojeho kħoreho šyna hladajo. Šedom pak bėšče šo tydžen minyk, dħa bė šašo pschi starym. Nėtk ħakle šo wón šwojemu lőschtej žyle pódda. Najprjedy šwoj grat šastaji, šo by pjenjesy k picžu mēl, na to šwoju kuku, tež šwoje pola pschėda a na pošledk bu tež jeho kšėža pschėdata. Wón bė prošesč a s nim pschindže tež jeho šwójba na prošesčstij. Wšcho bė pschepik, wšcho palenzej woprowak. Šeho žyle samóženje bė do kručow ščho a jeho dušča pošna ħrosnych myšłow. Š póلكu w ruzy, s roštorħanej šuknju, šmėch wješnych džeczi wón po wšy wokoto dundasče. Šeho džeczi pak a jeho žona? Wo tyč šo wón njestarasče, tyč s leštrastkimi šłowami poškwawasče a bijesče. O ħrosnosč wopikšćwa!

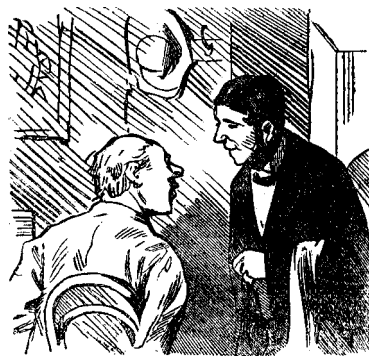
Bě to jemu njeđzela, jako wječor přjedy Kílanaez Pětr njebě dom pschischoł. Žona šo teho dla jow a tam praschěše, hač jeho nješpu widželi. Duž wona šhoni, šo je šo wón po czmiczkach na haczenja blisheho hata schmatał. Tam wona jeho pytač džěše. Wěšpacžt se šwojimi blědnyimi pruhami njewěšte šwětlo dawashe, jako wona wuhlada, šo na hacze człowšte czěło plůwa. Bě to morwe czěło jeje muža. Hač je šo pó czimje w pjanošczi do wody šunyl, abo hač je šo, šwojeho hubjeneho žiwjenja šytny, šam tepil, to jenicžny Bóh tón wšchewědomny wě. Na wšchitke pady móžemy prajic: wón je šo šam mordował.

Ah, ta wboha žona, te wbohe džěczi! Wona wšchitke šwoje mozy napinashe, šebje a džěczi sežiwicž. Dokelž pak bě w tutej wšny mačo warby ša nju a dokelž šo jej tudy wostacž njechasahe, dha šo zyle wofhudžena — pjany muž bě ji jejne šuknje a wšchu nadobu sebrał a rospšchedał — se šwojimi džěczimi do druheje wšny poda a šebi tam hubjenu štwicžku, na kólnju podobnu, wotnaja. Wulke mjeršnjeje nasta, po prošćenju šhodžicž šo hanibowashe. Šyma a hłóđ ju a džěczi tyschěštej. Žako žusa žanu pomoz a žanu podpjeru w gmejnje njeđosta. Ša wotnajatu štwicžku płacžicž njemóžeshe. Duž šrjedž dezembra šo pjany hospodař, pola kotrehož bydlešhe, na nju roshněwa a ju s jeje džěczimi se jštny a s gmejny wuhna. Wona bě nušowana, šo tam šašo wrócicž, hđžez mějeshe šwoju domowinu. Wěšhe popođnju a hrošny šymny džen, jako dyrbjeshe šo na pucž dacž. Wšchitke pucže a šchěžežki bechu se šněhom šawěte. Wona šwoje džěczi na někašje šanje šadži, s kotrymž šo někał wješechu, hješ tym šo šo wona iprózna a wustata ša nimi schmatašhe. Nowy šněh

wujeshe. Našch nózny czah, te džěczi a jich macž, dyrbjeshe šastacž, pschetož woni bechu šo šabudžili a njewjedžachu, hđže šu. Šenož šhwilku čyžchu wot-poczowacž a šo w hromadu šefyđajo trochu šhrěcz. — Našajtra pak buchu wšchitžy pjeczo šmjeršnjeji namakani — a tón wulki šhčiz s tymi šchyrimi mjerššimi na tym šchěrošim rowje, w kotrymž woni leža, přěduje móžnje: Nješpimny jako drusy, ale wachujmy a budžny štróšbi!

Šchtož šo wjele prascha, temu šo wjele wotmolwja.

Šanušchž Pětr, bohaty šerbšti bur, běšhe šo jedyn džen, jako mějeshe s pschisahanzom w měšcze bycz, do radneje pinzy šabudžil, šo by šebi lunč. bajerskeho piva popšchal. Šincžnik,

lešna ale hewał dobroczjwa dušcha, šo, dokelž tam runje wjele ludži njebě, s nim do ryčow da. Wón šo jeho praschěše: Šuriko, je šo lěšba šutr derje radžil; šče wjele džěczela a šyna

domkhowali? Mój luby šincžniko, wotmolwi šo šmejo Pětr — macže drje appetit?

Šekarštwja hładaj šo.

Džěđo, luby škoty džěđko, džicže tola do města! — Šchto dha tam? — Našcha Šhryštlka je ššhorika a knješ dočtyr je lékařstwo wotkasał, kotrež ma šo s haptyki wobštaracž! — Njemóže něchtó druhi hicz? — Tu ničtó njeje, kotrehož bychmy pōšklacž móhli! — Šm! hm! hđž hinał njeje, dha pōndu. —

A wón džěšhe, tón luby škoty džěđ. Wón šo šwój najlěpšči štary ropr, kž bu w czaju štareho Šryžy ššchity, woblecže, šwój štary móđry pschědešchčžnik pod pažu tykny, a ša nim jeho wobštarny towařš, trundlaty Ami, czampashe. — Šđžž bě dołho došcz w haptyžy czakacž dyrbjal a šebi hšchče to a wono, wošebje punt dobreho Šhocžebužškeho tobała nakupił a šdo brě-

šo s mrócželow na šemju šypashe, nóz s czornymi ššchidkami ju do czmy šawaleshe, móžny wšchor po kětkach

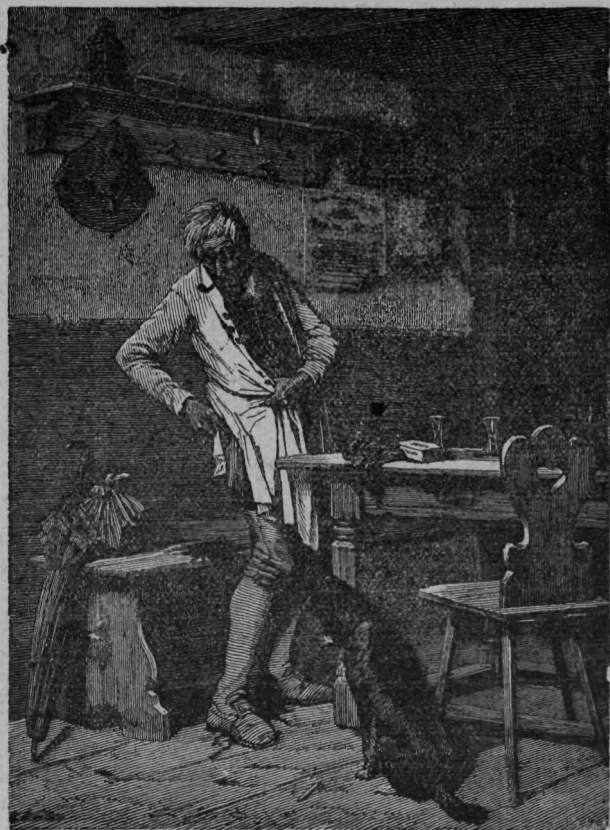
mjeszka swjasal, wrócił do domu. Ale hlej! pschi drósy spróznemu schedziwzej korcziwiczk a wotpoczowanju kawa. Schczipał budze mi strowny, rjekny wón pschi bebi, a ja chzu trochu wotpocznycz, so móht potom hóle khwatacz. Wón se swojim towarščom do korcziwy fastupi, swoj pschedeshecznik k ławzy staji a na nju swoje brēmjeszko polozi. Na to so wón s wulkim sdychnjenjom na ławku slyn. Shto pak to je? Wón sady bebjie nekajki wrjeskot saskyjscha a wuczju, so se swojimi kholowami w mokrym bedzi. — Wbohi stoty dzed be bebi schlenzu lekarstwa do sadneho dybsaka tyknył, a ta be so puknyła, tak so so te hórke drohe krjepki rosłachu. Luby Ami se spodzivanjom pschihladomasche a dzed sam s wótrym hłoškom rjekny: Nihdy nanihdy wjazny po lekarstwo do męsta njepondu!

* * *

Tola hlej, to lekarstwo bu s rowa wobstarane. Wboha Chrystka je na smjerecz khora a knjes dochtir praji, so wona wumrze, je! te krjepki njeberje. Za pak so s mozu wobarasche. S nózkomaj a s ruczkomaj wokoło so pjerjesche a schkreczi, jako bychju ju na wótry schip pojscheli. Maczerka, ta luba, bebi zaneje rady njewe. K sbozu knjes dochtir pschindze. Tón tu holeczku pschimnje a ju bebi na swoj klin polozi. Bjeswšeho smilenja wón jej te hórke krjepki do schije lije. Dzed pak nasdala sa khachlemi beczo widziwšchi, tak dyrbi luba Chrystka prėnju hórkoscz žiwjenja woptacz, rjeknje: Woprawdze, hdy budzič wjedzil, so budza tu holeczku tak draczowacz, dha budzič hišchje juntrócz do hapytki schol a so na tu schlenzu slynyl!

Aj, aj, aj, tak pěknaj staj taj dwaj!

Woprawdze, wonaj mataj so lubo, taj dwaj, Pankez Matej a Lubšhez Marscha. Shtoz staj bebi pschi Bozim woltarju flubikoj, to chzetaj tež dzerjecz, mjenujzy w mandzelstwoje so hjes sobu lubowacz a czeščicz. Zeju mandzelstwo je to naj-sbožownišche. Wón je czerstwy a strowny

muž a wustojny bur, wona pschistojna žona a wuschikna hospoša. A tola jene je, shtoz wěstu pschekoru bjes nimaj plodži. Matej to jene snjesčz njemōže, shtoz ma wona na sebi, a to jemu wšchitkōn mēr dūšče rubi. Wodnjo wšchał je wona jenał pěkna, dželawa, wješkela, luboscziwa, so so jcho wutroba w lubosczi k nej hori. Me w nozy ma wona njepocziak, kiž jcho do sadwelowanja nješe: hdyž je wušnyła, dha wona šmorczi. S woprēdka to s czichim woteridže, tak so je jako by naletm mēstik po ličzu lēšnyh shtomikow mile duł.

Tola to so skōncznje tak pošylnjuje, so je w komorje, jako by tupy rēšal deški rōšno drēk. Wbohi Matej pschi tym njemōže spacz. Marscha, mōj holbiko, woła wōn, hdyž je dolho dosčz pschipošluchal — ty šmorczišch! Za? wona wotmolwi — ja tola nihdy niž! S tym japanje s nowa do drēmjanja a — šmorczi. Moje lube kurjatto, mōj jandželko, wōn po khwili sašo prošy, wotucz dha tola a lehn so na druhi bok. Wona so na to k sczēnje lehnje — a šmorczi. Wōn so na swojim pošleschczu jow a tam wala a njemōže spacz.

Wōn ju woła a sašo woła — wšcho podarmo, wona šmorczi, so schleicžane wołna schczercza. Wōn so roshnēwa a šwari, s njemdrošču wołajo: Žona, ty hłupa liša, sastañ tola se šwojeje haru! — A hdyž je sašo na to wušnyła, šmorczi s nowa kaž dundyr w plōncziku!

Tak to dale hičz njemōže, rjetnje Matej. Wōn tutu šwoju lubu Marschu kaž šwoje žiwjenje lubuje, ale jemu žiwjenje wjazy lubo njeje. Wodnjo dyrbi w twjerdym džele steječz a w nozy wōn žaneho wotpocziaka nima. Wona kčžeje kaž rjana rōžicžka — wōn pač je wotwšal a podobny na schmēčžk, kotrehož hašofy poczinaju sšhnyčz. Tcho dla wōn pschi sebi wobšantnje, na dželenje storžicž, hačz runje jemu wutroba krawi, hdyž sebi na to pomyšli, so čže tutu šwoju lubowanu Marschu wot so pušchczicž. Prjedy hačz to wuwjedže, wōn k knjesej fararjeje dže a temu šwoju nusu wuškorži. Tōn pač, hdyž je wšcho šlyšchal, so šmējo praji: Tajeje winy dla, Matejo, čžesč na dželenje storžicž? Šsy sebi to prawje pschemyšlik? Šaj! wotmolwi tōn, ja to dlēje njemōžu snjesčz; pač dyrbi so wona šmorcženja wostajicž, abo ja wumru; žana druha rada njeje.

Ja bych jemu wjedžil, praji na to knjes farač. Kač dha by byto, hdy by ty, Matejo, so do druheje komory lehnyl; potom njeby ničzo wo žoninym šmorcženju šlyšchal a smērom spacz mōhł.

Woprawdže, knježe! sawoła Matej swješkeleny a dyrbi so na čžoto, to je mudra rada — to mōže hičz; tak je namaj wobēmaj pomhane; so dha tola to mi šamemu njeje do myšlow panyto! Wōn tak czinjēsche, kaž bē jemu knjes farač radžil a je nētko w najrjēsčej pschēsjenosczi se šwojeje Marschu živy. W nozy wona po woli šmorczi — a wōn dobrego španja wužiwa; wodnjo pač šwoje hospodačstwo na najpilnišcho wobstarataj, so so kōždy nad jeju šbožom wješkeli.

Židowšta šhula na Šrodžišhtu.

Špihal s D.

Šralowškemu hrodej w Budyšhinje s napschczja leži hōrka pola Židowa, wot stareho čžaša šem „Šrodžišhtko“, wot Nēmzow „Proitschenberg“ mjenowana. Na jejnej pošoišchjej stronje, na kotrejž rēka Špewja beži, widžišch jamu, abo wjele bōle prošnježu, kiž do škaty nuts wjedže. Wona je s woprēdka jenož wuški khōd, je pač hšubje nuts šhēršcha a skōnczi so tam po nēhdže wōšom

kroczielach. Tuta prósnienja, kiz je po starej powjesczi něhdy dale do sfały nuts schła a tam scherscha byla, je pola mėscheżanow mėsća Budyshina pod mjenom „żidowsta schła" snata a to ł dopomnjeczu na sczechowazy podawł.

Wot jėdnateho lėtstotka hem bėchu Żidzi w němstkich krajačy žalostne pschesczechanja pscheczercpicz meli. Tute pschesczechanja stonczičy sō w Němstkej halke trochū w schyrnatym lėtstotku, hacz runje sō tajke pscheczimo nim też posdzischo tu a tam ł nowa sbėhnyčy. Lud wo ničy powjedasche, sō sō tu a tam studnje sajėdojczili, kšesczjianske dżeczi stonzowali a jich krej pili, psches woblatki ł jehłami kałali a sō tak na kšizowanym wjeczicz spytali. W tym wschėm namafa lud winu, nowe surowosče pscheczimo Żidam wobeciz a jich pschesczechacz.

Woschėje czeżki czaś bė sa Żidow, hdyz něhdze mōr wudyri a bjes ludżimi wulke mrcze nastā. Żidzi dyrbjachu na tym wina bycz, dokelz bėchu studnje sajėdojczili. Woni buchu biczi a konzowani. A hđez tak łe ł nimi njesakhadzachu, tam jich ł najmjenšchemu ł mėsťow wuhnaču a wsachu jim jich domy a wscho bohactwo, kotrej mėjachu.

Też nascha Łuziza bu husto wot mōra domachpytana. Woschėje sakhadzėsche tajki w Budyshinje surowje w l. 1423. Tak derje w Budyshinje każ też na Żidowje bydłesche tehdy wjele Żidow. Woschėje pał bėchu sō na Żidowje sahnešdžili, dokelz tam pod sakonjom krajneho bohota stejachu a mėscheżenjo jim tak ničo prajicz nje-mėjachu. Na Żidowje mėjachu woschėbite domy sa swoje twory, ł kotrymiz woni wikowachu, a sa swoje pokłady, kotrej bėchu sēbi se swojim wikowanjom w kraju nahromadzili. Na sabatnych dnjach abo hdyz mėjachu hewaf nekajki swwjedzeń, seidzėchu sō w potajnym, w prjedy wopisanej prósnienzy pod Grodziszkom a słužachu tam Bohu swojich wōtzow pschi sakwęczenych swėzach husto doscz hacz do poknozy. Żidow njebė tehdom tajka woschėbita wjeś każ nětko, ale wobstejesche ł nekotrych wot Żidow natwarjenych khezow wokolo Grodzisška a ł nekotrych pōdlanskich serbskich twarjenjow. Dale ł Czichonizam, hđez sō nětko droha do Maleho Wjelkowa a pucz do Czichonizy dżelitej, lejesche mala serbska wjesła, kiz „Gosfildorf“ rėłasche, kotrejcz serbske mjeno pał wjazy snate njeje.

Hdyz bė, każ sō prjedy prajesche, w l. 1423 w Budyshinje mōr wudyrił a pschėzo surowischo a surowischo sakhadzėsche, nastā tam bjes mėscheżanami wulke stobjenje pscheczimo Żidam. Żim bu stary porok czinjony, sō sō do studnjow jėd nasypali, a dale bōle rosczesche nje-pscheczestwo pscheczimo nim. Woni žane wokomiknjenje njebėchu wėszi, sō sō lud do ničy da a sō žiwjenje a samōjenje shubja.

W jenej cżemnej nozy shromadzichy sō teho dla pod Grodziszkom w skalobje, w kotrejcz bėchu husto w potajnym swoje Boże słužby wotdżeržowali, a skladowachu tam radu, kał. mōhli hrozazemu skazenju wunicz. Swoje najwoschėbnische pokłady bėchu do tuteje skaloby sšhowali, sčtoż sō derje hodzėsche, dokelz bė tehdy Grodzisško ł husczimu wobrosčene. Tam wschitko derje saryču a pschisbahachu sō na swōj sakon a na swjatu horu: Żeli naś Bōh naschich wōtzow a nasche samōjenje se žalosče tuteho pschesczechanja wumōže, dha dżemy kōzde lėto na tym dnju, na kotrymiz sō naschi wōtzowo ł Wabelskeho jastwa wuwjedżeni, bohate dary na tym mėsce wudżelcz.

Sčtoż bėchu sēbi ł wutrobu žadali, sō sta. Woni czełnyču ł najwjetšim dżelom swojich pokladow do Pōłsteje, hđez sō saşydllichy a sō jim derje dżėsche; hđez mėjachu dżeczi a dżeczi-dżeczi a wjele bohactwa sēbi nahromadzichy.

Onė scze lėt posdzischo na tym samym dnju, na kotrymiz buchu něhdy Żidzi ł Wabelskeho jastwa pusčżeni, dżėsche jedyn czełny mėscheżan, wėsťy Pomhajbōh Arnst, po tym, sō bė rano w kemschach pobyl, ł mėsća Budyshina won, sō by sō pschėd murjemi wulhodżował. Tak pschitādze wōn do bliskosče Grodzisška a dokel tu runje bė, pomyslł sēbi, sō dżze ras do teje skaloby pohladacz, kotruz sa wjele lėt widzil njebė. Wōn sō do njeje horje drapasche, ale do njeje nuts pohladajd sleczi nastrozany do sady. Sčto wōn tam widzėsche? Wokolo schėroteho kulozteho blida sedzėsche sychom Żidow dolhimi bėlymi brodami, w cżornych židżanych roke lorach, t. r. dolhich kufnjach, a sadzachu sčto na blida. Woni mėjachu jara czełczedostojny napohlad a najstarešy bjes nimi prajesche ł Arnstej: Czeho dla sō bojisčy pschistup bliže! Njeje pola waś hisčesze Żid žadny cżłowjek, sō pschėd nami czełasch? Wsini sēbi wot tuteho sčto tak wjele hacz dżesč. Wny smėmy sō je

lěto snadž junkrócž na tuto město wrócizč na dnju wumóženja našich wótzow s Babela a mamy jenož hiščeje nětotre minuty, potom dyrbinny sašo se semje precž k našchim wótzam.

Arnst bebi myšlesče: Štoto je štoto, a jedyn móže w bradž, njedž je to wot Židow abo wot křesćizjanow, wot žiwych cžlowjekow abo wot duchow. Wón bebi swoje rubjesčto s dybsaka wuczahny a je se štatom namjelni. Na to wón bebi hiščeje wschitke saki pokne nameta a džesče naposledk k tym ducham: Najrjenišči džak a postrowčeje mi waschich wótzow, Abrahama, Izaaka a Jakuba! Seli Wóh sedže, dha sa lěto sašo pschindu a šo wobhonju, hacž tu seže a ščto cžinicže.

Tón stary muž pak posběhny khtnje šwoje woblicžo a džesče: Šsu dha cžlowjekojo na semi hiščeje pschezo tak njespokojni a nahrabni? Róždy móže na špomnjenym dnju šem pschitčž — ale jenož junkrócž w šwojim žiwjenju! —

Arnst da bebi tutón poroč směrom lubicž a wlecžesče šo je šwojim štatom s prošnjenžy won. Šako šo wonkach hiščeje junkrócž wohlada, bu wona šanknjena, a wscho, ščtož tam prjedy widžesče, bē prječž.

Wón džesče domoj, nakupi bebi křeže a pola a šoži pola Budyščina winizu, křž hiščeje džensnišči džen tak rēka, hđžž pak šo žane wino wjazy njeplahuje. Šakle po wjele lětach, jako bē wschitke šwoje štote putki derje nažožował, tak šo šo pschod kranjenjom boječž njetřebasče, powjedasče wón šwojim pscheczalam, tak bē na tak špodžitwne waschnje k šwojemu bohastwu pschichoč.

Bórsy bu ta wěž dale snata a w Budyščinje šo wo ničžim njeryčesče hacž wo židowskej ščuli pod šrodžiščkom a wo poklabach, křž šu tam khowane. Šo židowsku protyku njebē šo hacž dotal po žylym Budyščinje ničtō starak, nětk pak džysče kóždy wjedžecž, dy tón džen panje, na kotrymž buchu něhdy Židži Babelšeho jastwa puščeženi. Šako bēchu budyšy nješčženjo tutón džen wušlědžili a wón bē šakwital, šha bu škałoba pod Šrodžiščkom wot ranja hacž do wječžora wopytowana a kóždy, křž tam pschindže, šo šadžijesče, šo tam pokne horsčeje štotyč wot darniwych Židow dostanje. Šle prošnjenža wosta šanknjena a ničtō ničžo njedosta. Powjeda šo jeno, šo bē tam šreni, křž bē jara šahe rano štanyl a na to město

šhwatal, mašu ššlechjerdku wožoktnjeneho pergamenta namakak, na kotrymž tole napišane štesjesče:

Ščto štoto pomča wam?
To kóždemu njetyje;
Ššo kóždy próžuj šam,
Ščtōž trjeba, na doščž smeje. —

Štošlad w šwěcže.

Štupmy šo najprjódžy do Šakščeje a tu do naščeje Šužizy. Tu je šandžene lěto 1885 jubilej byl, křž pak šo s wošebnym wonkomnym šwjedženjom wobeschoł njeje. Džen 30. meje 1885 bēsče šo 250 lět minyło, šo bu Šužiza, kotraž prjedy pod Čžesku škusšesče, se Šakškej šjenoczena. Wot 30. meje 1635 šem hacž do džensniščeho dnja mamy my Šužicženjo šwoju wošebitu wustawu, kotraž je šo wošebje w žyrkwinskich naležnosčach wobšhowata, hdyž tež šmy w druhich šwětnych nastupanjach, kaž na pschitkad w nastupanju šudnistwa wschitko druge pschijeli, ščtož bu hewak w kraju postažene. Móžemy prajicž, šo je to wschitko, kaž je w bēhu teho cžaša wostało a šo pschēmēnžalo, k šbožu luda wotbēžalo. Wošebje my Šserbjo žanu winu nimamy škoržicž. Šščetož šužiske krajne štawy, bjes kotrymž wjele Šserbow šedži, šu dobre prawo Šserbow, ščtož jih rycž a nažženje teje šameje w žyrkwi, w ščuli a pschod šudom nastupa, štajnje šakitowate. Šserbjo šu šo tež hacž do teho cžaša jako dobri a šwěrní šakšy poddanjo wopokasali a je to hoła kža, hdyž jih nje-pscheczeljio praja, šo woni w tym na někaške pschēmēnjenje myšla a džekaju.

Wščak je w Šakškej dobry mēr a šbože. Šašch wulžy šubowany kral šo s mudrosčžu ša šbože a derje-hicže šwojeho luda štara. Ščtož móže k ššpschemu rataštwu a rjemješknistwa škuzicž, šejm wuradžuje. Dawki nješšu nišle, ale wone nam nješšu wobčežne. Šdy bychmy s rošomom jenož te trochu pomjenššicž džyli, kotrež šebi šami, wot šleho ducha šwěta šaššlepjenti, nakladujemy, dha ša naš žana nusa byla njeby. Wobšen a krupobicže stej drje tu a tam ludži do ščkody nješkej, ale žane tajke powodženja, kaž lěta prjedy, měli nješšmy. Šně šu, hdyž tež niz najššesče, tola tajke byle, šo móže kóždy špokojom bncž. Ššacžišna žita je nišla — to je ššoržba burow, ale nješapomnny tu dobrotu, kotraž šo pschihotuje, šo daň ša požčžene

kapitalije dele lese a so s tym pomaku wjele, sčtož bē škŕiwe, wurunacz sapocznje!

Raž w Sakstej, tak tež w Pruskej a w zylym němŕskim kŕežorstwie derje steji. Wobstarny sčedziwy kŕežor Wylem hiščje knjejsŕtvo wjedze, kotrehož prenje wot-pohladanje je mer. Swjast s tymaj dwemaj kŕežoromaj Euro-py, s ruskim a s awstrikim, loni wobŕanknjeny, hiščje twjerdze dzerži, a tak dołho hač tón njebudze rostorhanj, tak dołho tež merny čaš wobkhowamy. Tuczi tjjo možnarjo hač do sčije swobronjeni w krje-dziŕnje Euro-py steja, so so ničto sšhroblicz njebudze, s nimi abo s jeny-m wot nič haru saplescz. A temu so mudri doscz, so sebi praja: jenož pod škŕidłami stoteho mēra so ludowe sbože pschisporja. W behu ŕatidzeneho leta je smjercz kŕežorej Wylemej wjele dobrych pomoznikow rubila, kaž prynza Bjedriča Rhorlu, kŕobleho na-wjedowarja husarow we wojnje 1870, pólneho generalmarsčala s Manteuffela, kiz mējesče na pošledku w Strašburgu kom-mando, prynza Augusta s Würt-temberga a druhich wustojnych generalow. Wón pak ma k sbožu hiščje wjele tajkich w Pruskej kaž tež w Sakstej, na kotrychž moht so spuščezecz, hdy by wojna wu-dyrila. Moltka, hač runje psches wóškomdžezacz let stary, hiščje na straži steji, a Bismark nima myšle, swoje ŕastojnŕtvo sčozicz. Poł sta let tutón muž w kralowskej a kŕežorstwej službje steji, čožož dla je so temu jubilarzej wot wschitkich bokow wulle pozješezowanje stało. Wón wsčak ma tež swojich njepschczelow, kotŕiz jemu žiwjenje czežke čintja a jeho po možnoscz roshnewacz pytaju. To so či ŕozjalistjo a demokratojo, kotŕiz w rajchŕtagu a w swo-jich nowinach wsčo ŕaczisnu, sčtož čje wón k lepšchemu němŕsteho kraja wuwjecz. Tuta opposizija abo psche-cziwjenje ma drje swoje dobre prawo, ale kaž so wono tudy stawa, je hubjene a džezaze čzinjenje. Psčetož to žadyn kŕumsčt njeje, jenu wēž ŕaczisnyč a jako kniczomnu ŕatamacz, ale to je miščtrščtuka, na to mēsto nēščto lepšče a wužitnišče postajicz. To pak opposizio-

nistjo njesamóza, a teho dla Bismark na pošledku pschezo dobyče wobkhowa.

Wono by derje doscz było, hdy bychmy my jenož s tajkimi njepschczelami čzinicz meli. Tym so hodzi se šlowami napschczitwo stupicz a jich k lepšchemu smyšlenju dowjecz. Ale my smy loni to sšonjenje čzinicz dyrbjeli, so so wjele hórŕchi a hrosnišchi ludžo w němŕskim kŕežorŕtwe, hač tamni pschcziwizy Bismarkowi. Spominam tu na tyč ŕozjaldemokratow, kotŕiz beču sebi wumyšlili, kŕežora a jeho pschewodžerŕtvo — hjes nim tež naščeho ŕakŕteho krala — na jara lesne wasčnje s dynamitom sčonzowacz, jako pola Rheina pschewywasče, tamny niederwaldski pomnik pošweczicz, kiz bu tam k dopom-njenju na sbožownu wojnu psche-cziwo Frančowsam postajeny. Wóh je to žadławe prjódčimēče Reins-dorfa a jeho towarščow ŕanicizk, a tuczi ŕašakli mužojo budu po-panjeni a po prawdže kŕostani. Ale krótko po tym bu wēšty poli-zajŕki wysčt dr. Rumpŕ w Frank-ŕurce nad Majnom teho dla wot sčóŕtneje ruki tajkeho ŕozjal-demokrata jedyn wjeczor pschēdurjemi swojeje kŕeže ŕakłoty, wjeczenja dla, doleš bē so tón prózował, tamnyč hrosnyč sčóŕt-nikow wušledzicz. Tym podobne škutki so tu a tam wuwjeduja. We wulkich mēstach, kaž w Bar-

Wjerch Bismark.

linje, tež šamo na wšach, so mordowanje, rubjenje, franjenje, wopaczne pschŕkahanje, jebanŕtvo a kurwarŕtvo stawa, jako by našč kŕeščezijanski lud žane šwedomnje wjazy njemel. Žana wēra, žana pobožnoscz wjazy njeje a lošystwo mlodych a starych pschibjera. Wóh to poleschuj!

Nēk pak stupmy kŕwilku do wukraja! Ničjo noweho s Afriki? To bē w starych čzaščach w italskim hlownym mēšče Romje, jako mējachu tam republikanarjo a po nimi kŕežorojo knjejsŕtvo, wsčēdne praščjenje. A to šame praščjenje so tež nēk hiščje staja tak derje wot boła wjerčow a ludow, kaž wot boła protŕkarjow a nowiny-špiškarjow.

Šubi Žendželčenje beču, kaž je nam wēdomne,

w Afryzy pscheczimo arabiskim narobam w Sudanje, kotrychž nowy profeta s mje-
nom Mahdi nawjedowasche, wójnu sa-
pletli. Tak nekotru bitwu su woni s tu-
tym dziwim muhamedanskim ludom po-
meli, tu a tam jenu dobyli, s wjetscha
pak pschehrani. Zako bu město Khartum
psches profetu Mahdi-a dobyte, hdzež westy
general Gordon pschebywasche, kotrehož
bechu tam s wjele pjenjesami pōškali, so
by sudanskich wjetchow s nimi sa šo dobył,
dha woni sa najlepšiche dzerzachu, šwojich
wojakow dom powołač a wójnje kōnz
jezinicz. W tutej Afryzy,
wošebje w naranšichej a
potońšichej, su tuczi Zē-
dzalczenjo w času mēra
pschekupstwo hnali. Hdzež
bē jenož nekajki k temu
kmanj blecžk, nekajka
wulka abo mała kupa,
tam su šo se šwojimi
kōdzemi czūšchzeli a pra-
jili: To nam šluscha!
Tak su wšchelake afriske
krajiny wobšadžili, tam
tež pschekupste šydliščezja

Arabojo.

Bitwa s czornymi.

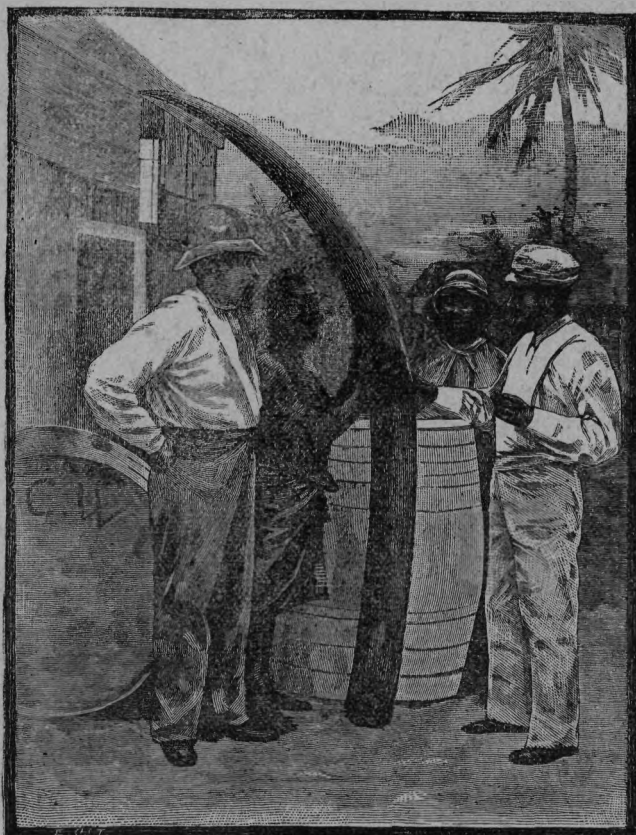
Pschekupsta kheza.

šaložili a s tymi czornymi wobhydlerjemi
twory wumēnjeli. Teho runja su tam
tež psched nekotrym časom na brjohach
wulkich rekow a morja nekotši Hamburgszjy
a Bremeńszjy bohaczi pschekupzy, kaž westy
Woermann w Kamerunje a westy Lüderitz
w Parfa-Parquena tajke šydliščezja ša-
ložili a wulke kručki kraja tamniškim
czornym kralam wotkupili. To pak šo
Zēdzalczanam na žane waschnje lubicz
njechasche. Sawistni, kaž woni su, a šebi
myšlo, so jim wšchitkōn kraj po zlym
šwēczje šluscha a so su woni jenicžy czi,

kiz maju prawo wšchu-
džom wikowacz, šapoczi-
nachu nēmšich pschekup-
zow s Afriki wuczūšchzecz
a czornych pscheczimo nim
našchczuwacz. Do teho
šo nek k nēmške khezorstwo
mēšchesche. Wone šo
mōzne došč czuje, šlowo
do teho ryczech a Nēm-
zowstwo w zusbje šakitacz
a šastupicz. Teho dla
buchu nēmške wōjnške
kōdže do Afriki pōšlane,

so by šo Zēdzal-
czanam kaž tež wo-
bydlerjam Afriki po-
kašalo, so mamy runje
to šame prawo, kaž
druhe ludj, tam psche-
kupstwo wjesč a šo
šafydlicz. W Kame-
runje teho dla, hdzež

czorni tamniške nēmške šydliščezja, wot Zēdzalczanow k temu
naryczeni, wupusczech šo škroblichu, nēmšy matrosojo se šwo-
jeje kōdže s mjenom „Olga“ na kraj wustupichu a nje-pscheczelow
wotehnachu a šesatselachu (pschir. wobras dale šady), psches czož
šo do bojosče a hrošy daču. Runje tak su nēmške wōjnške
kōdže sultana w Zanzibarje, kiz bē wot Zēdzalczanow šawje-
dženy, nušowale, te kručki kraja, kotrež nēmškim pschekupzam
pschikšluscheja, tym šamym pschewostajicz. Wōle dale k połodnju

Wumėnjenje tworow.

pať je kolonialowe towarstwo, kotrej ƚo loni w Nėmzjach ƚatozi, wulke krajiny ƚa ƚwoje w hromadu date pjenjesh kupile a dobyte. A ranju pať je ƚo wulki kruč afri- ƚkeho kraja, po kotrymž wulka reka s mjenom Kongo bezi a kotryž je westy Stanley pšchepuczował a wu- namakať, do ƚamostatnoŝce pod ƚakit belgiŝkeho krala ŝtajil, hđež kmedža wŝhitke europiŝke ludy, woŝebje pať Nėmzy, ƚo ƚaŝydlieč a wikowacz. Wiŝmark pať je loni ƚastupjerjow wŝhitlić europiŝkić mőznarstwow do Barlina powoľať a tam westy porjad ƚa tutőn kraj pola reki Kongo poŝtajil. Wŝchudžom mőza ƚo tam netko kolonije ƚatožecz, a nėmŝzy wobydlerjo pŝchichodnje dale wjazy do Ameriki njeponđza, ale do Afriki. Njeť pať ƚo nićto wot waŝ, lubi cžitarjo, hižom dženŝa abo jutŝe na to njeťotuje. Dyrbi ƚo halke woczako- wacz, kať ƚo tam wŝhitko ŝmeje a hać je tamny kraj ƚa ratarstwo kmanj.

Kaž Wendželczenjo w Afrizy, tať tež njeŝku Fran- zowŝojo w Afriŝkej nićo dokonjeli a ƚu tam, kať ƚo ƚda, s maćo ŝbožom wojowali. Na 500 milijonow pjenjes ƚu na to wažili, ƚo byćhu ƚebi tamne ludy podczijnyli. Wjele tyŝaz mŝodyć wojakow je tam w Tonkinje a Anamje na ŝte khorosće wumrjelo a ƚo w krwawnyć bitwach ŝeŝaťelalo. Hać runje ƚu w nowiŝkim czaŝu s Ğineŝami mer ŝezinili, dha ƚo jim tola na žane waŝnje radzić njeťa, tam mer

wuziwacz, dofelž tamni wobydlerjo pŝchezo s nowa pŝcheczivo nim ƚaťhadzeja. Tamni ŝurowi pŝhanjo ƚu njedawno 40,000 kŝeŝečizjanow s jich miŝionarami ŝkőnzowali a franžowŝke wőŝŝo dyrbi pŝchiladowacz a njemőze temu wobaracz. — ŝćto wě, ŝćto ƚo ŝtanje, hđyž ƚo nowa komora w Pariŝu, do kotrejež je ƚo loni nowe wuŝwolenje mećo, ŝhromadzi, hać ta nje- wobŝanknje: pomolažmy ƚwoje wőŝŝo s Tonkina dom; ŝćkoda

je tyć pjenjes, kotrej ƚo na taťku nje- ŝbožownu wőjnu naćožuja. S žyła wŝćať ƚo w franžowŝkej republizy nowy a to konŝervativny dućh Ğiba, pŝćetož te po nowym waŝćnju wumjedzene ludowe wőŝby do ŝejma ƚa to ŝwėdca, ƚo wulki džel luda je ƚwojeje womory wotucza a, dotal- niŝkeho knježenja ŝyty, ƚebi nowy regiment w kraju žada.

W Ruŝkej je w tu kŝwilu mer — po ŝwonkowym ŝdaczu. Nihiłiŝtiŝka ŝtrona luda njeje 'doľho nićo wo ƚebi ŝlyŝćeč |daťa.

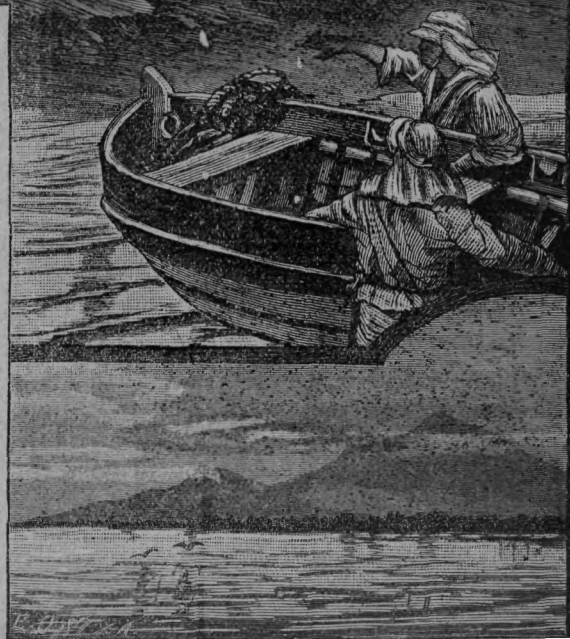

Matroszojo łódze „Olga“ czahnu na czornych.

Saniczena wona nije; wona może kóždy dzień sašo wustupicz. Węsty njepokoj jenoż ło hibacz pócznje w Litawskiej a Bieslandze, dokelż ruske knjezerstwo hje-wschego smilenja lud nusuje, rusku rycż a wercu grichiskeje zyrkwoje pschjecz. Bě na tym, so Ruska s Zendzelckej do wójny pschindze a to Afghaniстана dla, kotryż kraj w asiskich pusczinach leży a wěste mjesh hjes jendzelckej Indiskej a Ruskej wuczini. Zendzelczenjo ło boja, so móhli ło Rušojo, hdy bychu w Afghaniстанje rostasowali, do Indiskeje saczishczecz. Ta pschekora je tak nekaf poduschena! Ale — ale junu tam tola nekajki woheń wudyri.

Schpanisku je Bóh tón Anjes wulzy jara domachpytał. Najprjedy je tam psches wulke semjerzenje wulka schkoda nastala a mjese tyhaz wobydlerjow kónz wsalo. Na to je sta khoroscz cholera jurowje sakhadzala a psche ło, so je na 20,000 czlowjekow na nju wumrjelo. S němiskim khezorstwom dzysche ło schpaniski lud naj-

radšgo mēricz, dokelz bē to nēkotre kupy w atlantskim morju wobšadziło, kotrež woni jako swoje wobšedženstwo wudawaju. Wēž nijeje hišćeje wujednana — ale wójna s teho njenastanje, dokelz Španijszy ani wójnske kōdže ani, sčtož by najnusnišče było, žane pjenješy nimaju.

Turkowska pať je šo sašo juntrócž do wulkeje hrošy podala. Wona je šo Wolharškeje dla jara nastrojala. Jedyn džen mjenujzy Rumeljszy, kotřiz pod sultanowym bohodom steja, prajachu: Wdy chzemy s našimi wolharšskimi bratrami jedyn lud a jedyn kraj bycz! Wolharški wjerč Alexander k temu rjekny: Macze prawje; ja chzu wafč wjerč bycz! Na to Rumeljszy turkowskeho bohota s kraja wuhnaču a ša brōnjemi pschimachu, šo by šo to šsenocjenje s Wolharškej wobtwjerdziło. Turka psches to na dobo spōjna, šo jemu s tajšeho čzinjenja wulki štrach hrošy. A wōn tola temu njemōžesche wobaracz, dokelz bē w dobrym mērje spať a žanyč wojatow hotowych njemējesche, šo by tyč sběžkarjow s mozu k pošluschnosći nusowať. Ale tež wschitke europiske wulke mōžnarštwu šo na tajku revoluziju roshnēwachu. Woni bēchu w l. 1880 w Barlinje w kongrešu wučinili, šo dyrbi Rumelška Turkowskej pschisłusčecz. A nētko šebi tutōn wjerč Alexander s Wolharškim a Rumelškim ludom wumyšli, to bjes jich wole pschemēnicz. To šo jim šda, šo to njetōdže a teho dla woni nētk s nowa bjes šobu radu škladuja, kať bychu stary porjad sašo postajili. — Pschi tym stej pať šo Šsərbija a Griciške kralestwo na dobo sbēhnykej a prajitej: jeli-šo šo Wolharška psches Rumelšku powjetschi, dha tež chzemoj mōj mēcz, sčtož namaj šluscha a sčtož je Turka namaj rubiť abo k najmjenišchemu namaj njecha popšhecž. Šsərbija a Griciška stej teho dla wulke wōjska na nohi stajitej a wulke pjenježne poččōnki čzinitej, šo byšchtej šebi s mozu dobytej, sčtož šebi žadatej, mjenujzy powjetschenje šwojeju krajow. Kať ta wēž wotbēhnje, nijeje hišćeje snate. Še drje nadžija, šo budže šo wschitko smērowacz a to na čsaš. Pschi prēnjej lēpškej škladnosći pať šo tam nēščto stanje, sčtož mohlo europiski mēr šfasyč. Pschetōž Turka je khory muž a wostanje khory — a hdyž čsaš jeho wotemrjecza pschirōdže, dha wschudžom herbjo wustupja, kotřiz budža šo s dobrym abo se šlym do jeho samostajenštwu dže-licž chzycz.

Bētna šotšicža.

Ja maleho mam bratsika,
Kiž mje tať jara lubo ma;
Duž chzu tež ja joh' lubowacz
A šwēru na njoh' kedžbowacz,
Chzu wječor jeho kolebacž,
Tež pacžer ša njoh' wuspēwacz.

Šadriwe šlowo.

Kral Šjedrič II. bēšče w jnym wjetschim mēšče wōjsko wobhladowať a wobjedowasche na to pola tamniškeho mēščežanosty. S nim šobu bēšče wēšty Boltair, Franzowsa a njewērjazy čłowjel a hotowy wušmēwz. Pschi wobjedže šapocza bjes druhim mjenowany Boltair tať: „Moji knježa, sčtož našču nadžiju na šbōžnosč nastupa, dha šym, jeli šo chze sčto wot

waß moje město w njebjesach męcź, hnydom swólniwy, je sa tolex pschedacź." Wščelazy ǰo pschi tajskich ducha-
poknych słowach śmęjadu. Duź postany męschczanosta
a wotmolwi: „Czesczeny knjeze, wy seze tu w pruskim
kraju. W pruskim kraju płaczi pať tón sakón, so śmę
kóždy jenoź to pschedacź, śchtoź wón wobśedzi. Do-
pokazęze mi nětko, so wy město w njebjesach macze, a
ja chzu wam hnydom niź jenoź tolex, ale moje zyłe
samóženje sa nje dacź.“

To bę jadrime słowo. Tamny wuśmęwz bę zyly
dzeń jara czichi, kral Wjedrich pať wulzy swjeśeleny
tajšeho dobreho wotmolwojenja dla.

Njewěr temu, kiź wudawa, so do Boha njewěri.

Naschi mišionarojo wonkach nimaju jenoź s hrěchami
a s njewěru pohanow wojowacź; ich najwjetšcha fru-
oba je, so tak husto wot wěry wotpadnjeny chesczi-
janow nadenđu, kiź njewěru roščěrjuja. Tak puczo-
wasche psched lětami mišionar psches hušte lešy polnóz-
nišeho kraja Kanada w Amerizy. W nozy šhubi
šcheczeźku. Bórny pať wuhlada k swojemu wjeśelu rjanu
šwězu, psches leš šebi napschecziwo šwęcżazu. Gduź
k njej dońdže, namala wulku bylu europiřki chesczi-
janow, kiź bęchu psched někotrymi lětami wuczahnyli,
wokoło woženja ředzo a lezo. Wščitzy pośluchachu
nutrnje na jeneho hjes nimi. Gduź bęšche mišionar
šo k nim šynnył, stróži ǰo wón; pschetoź wón dyrhjesche
šlyšchecź, kať tamny s hanjazymy słowami dopokafacź
pytasche, so ani Bóh njeje, ani hela, ani njebjesa, ani
węcżnoscz. Wščitzy jemu pschihłowowachu. Na to po-
stany mišionar a pocza tať: Lubi pscheczeljo, ja wam
njecham žaneje dolheje rycze dzeržecź; pośluchajęze jenoź
maťu kšwilku. Psched někotrymi njedzelemi džęch nje-
daloko wot jow na brjoshy wjetšheje řeki. Na jene
dobo wuślyšchach, so něchtó móznje wo pomoz woła, a
wuhladač, kať maťy czolmitk po řęzy dele pluma a ǰo
straschnemu kužolej pschibłižuje. Ženoź jeniczi człowjek
bę w czolmitku. Sa něotre mjeńšchiny dyrhjesche wón
do kužola pschitcz a potom bę šhubjeny. Wón widžesche
wulki strach a wołasche: „D Božo, hduź dyrhju wu-
mjecź, śmil ǰo na mojej kšudej duřhi!“ Duź stoczich
ja do wody a wumoch jeho. Tamny człowjek pať, kiź

w strasche tak pokornje Boha proščesche, so by ǰo na
jeho kšudej duřhi śmilił, je tón šamy, kiź chysche
waß nětko runje naryčecź, kať so by wón wěrik, so
ani Bóh, ani hela, ani njebjesa njeřku. Teho dla
njewěr temu, kiź wudawa, so do Boha njewěri.

Schto ptaczi sejeru.

Drořna sejerje na jene dobo najwjetšchi śchlink, to
je tať, kať by człowjek k wobjedej homjase plezo śmutať.
Tež rocźka trjeba wjele, mjenujzy sa dzeń runje tať
wjele, kať 7 kochzi dolha deschczowa waťa wuczinja.
Gdu by człowjekej runje tať šlodžilo kať roczy, dha
by wón kóždy dzeń 9 zolow toľstu a 13 kochzi dolhu
kolbařu trjebať. Potom bychu řęsnizy džęla męli!

Leřny wojak.

Kowaręz Jurij s kowarņje wustupi a ma w ruzy
žęhliwu pódtkowu. Wojak nimo duzy ǰo śmęje. Kowar

jemu teho dla pódkowu pod nóš dżerzi. Wojał pak rjektuje: To mi nicžo njeczini; jelišo pak mi hriwnu dacze, dha ju s jasytkom woblišnu. Komarjez Surij pschi febi myšli: temu chzu wulku hubu satyfacz, wošnje s dybsaka hriwnu a poda ju wojakej. Tón rucze sa njej pschimny a ju woblišny, mjenujzy hriwnu — a khwata smějizy nimo.

Njeje wěricz a tola je wěro.

Bomyšlcze febi, praješče wčera něšto ke mni, na bohatej hašy je nje muž - setkał w zyle czornej šukni a klobukowu zylindr na głowje — a k temu džešče bošy. — Nó, rjektnyč ja, to je někajki wrótny człowjek był. — Ně wschał ně! to bě — Koleniz Pětr a tudy je jeho wobras!

Šylna šwójba.

Hamtski sastojnič: Kak šylna je wascha šwójba?

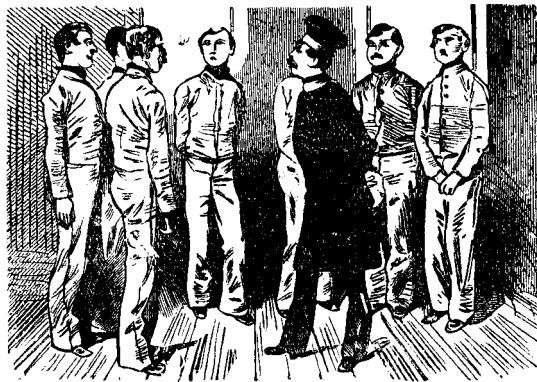
Bur: Hdyž my hromadže dżeržimy, dha zyłu wješ pobijemy.

Kak šo wjedro wěšdźeji.

Bur: Štyšćicze, knjes profesoro, njeměnicze, šo na wječor dešdž dostanjemy?

Profesor: Měnicz šo tu nicžo njehodži. Ale to wam s polnej wěštofczy praju: wostanje-li powětr tak czichi, kaž nětko je, a njebjo tak jasne, dha šo žaneho dešdžeza bojecz njetrjebamy; dyrbjaj-li pak šo šylny wětr šbėhnyč, njebjo šo samrócizč, potom sa nicžo nješteju.

Něšto sa wojakow, kotřiž šu šluzili.

Lieutenant rekrutow w kasernje wuczi a šo jeneho bjes nimi, kiž je hakle njedawno se wsy pschišhoł, prasha: Ššto móžecze s teho wuhudacž, hdyž na straži štejicze a štyšćicze, šo poš w bližškej wsy ščzwofka? Rekruta wotmolwi: Šo měšacž šwěczi!

Šudanczka.

1.

Ša rostu se semje a wšćitkič wodzewam
Wot kěžorow a kralow hacž dele k prošerjam.

(už)

2.

Woda wohen wuhafcha,
Mje pak woda šapala.

(už)

3.

Šako khorosč dha je ludžom wohidna,
Ale w šahrodach je kóždom' witana.

(už)

4.

Hdyž w kasčezu twojim wostanu,
Ša wužitka czi njenješu;
Tak rucze pak hacž přecž mje daš,
Dha hnydom rjany dobytk maš.

(šalušć)

5.

Bjerješ mi, šo powjersham,
Dawaš pak, šo pomjenšham.

(už)